

Reformace č. 47

Bůh se nikdy nesníží ke lži. Už jen taková myšlenka je urážející. Proč by měl lhát? Je snad něco, co by ho opravňovalo zrušit své slovo? Vždyť by to odporovalo jeho charakteru! Jak by mohl být Bohem a nebýt spravedlivý a pravdivý? Proto nemůže porušit svá zaslíbení nevěrností. Všemohoucí Bůh nikdy neslibuje nic, co by nesplnil. My máme často v úmyslu dodržet své slovo, ale stačí nějaké okolnosti, a náš slib je poražen, protože už nejsme schopni ho splnit. Ale u všemohoucího Boha se s ničím takovým nikdy nemůžeme setkat, neboť jeho možnosti jsou bez hranic. U něho je možné všechno (Mt 19,26).

Charles H. Spurgeon (1834-1892)

OBSAH

Skoro-křesťan.....	3
Kristova záře	6
Znaky falešných křesťanů (Tt 1,10-12) II.	19
Když už nelze činit pokání (Žd 6,4-8)	23
Znaky živé církve II.	37
Uctívání II.	44
Jednoduchost v kázání.....	53
Vzhůru k nebesům (24).....	75

SKORO-KŘEŠŤAN

Matthew Mead (1629-1699)

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

„Málem bys mě přesvědčil, abych se stal křesťanem.“ Sk 26,28

Jak daleko může člověk dojít na cestě do nebe a přesto zůstat „skoro-křesťanem“? Můžeme vidět dvacet různých kroků:

1. Člověk může mít mnohé poznání – a přesto může být skoro-křesťan.
2. Člověk může být skvěle duchovně obdarován – a přesto může být skoro-křesťanem.
3. Člověk může hluboce oddaný náboženství, může mít vnější formu zbožnosti – a přesto může být skoro-křesťanem.
4. Člověk může zajít daleko v oddělení se od hříchu – a přesto může být skoro-křesťanem.
5. Člověk může nenávidět hřích – a přesto může být skoro-křesťanem.
6. Člověk může udělat velké sliby a závazky, může mít velké odhodlání i cíle v boji proti hříchu – a přesto může být skoro-křesťanem.

7. Člověk může neustále bojovat s hříchem – a přesto může být stále skoro-křesťanem.
8. Člověk může být členem křesťanské církve – a přesto může být skoro-křesťanem.
9. Člověk může mít velkou naději v nebesích – a přesto může být skoro-křesťanem.
10. Na člověku mohou být patrné zjevné změny – přesto může být skoro-křesťanem.
11. Člověk může být velmi horlivý v náboženských věcech – a přesto může být skoro-křesťan.
12. Člověk se může hodně modlit – a přesto může být skoro-křesťan.
13. Člověk může trpět pro Krista – a přesto může být skoro-křesťan.
14. Člověk může být povolán Bohem a přimknout se k jeho povolání – a přesto může být skoro-křesťanem.
15. Člověk může mít Ducha Božího – a přesto může být skoro-křesťanem.
16. Člověk může mít víru – a přesto může být skoro-křesťanem.
17. Člověk může mít lásku k Božímu lidu – a přesto může být skoro-křesťanem.
18. Člověk může poslouchat Boží přikázání – a přesto může být skoro-křesťanem.
19. Člověk se může posvěcovat – a přesto může být skoro-křesťanem.

20. Člověk může vykonávat všechny vnější povinnosti a uctívat právě tak, jako opravdový křesťan – a přesto může být skoro-křesťanem.

(z knihy Objevení skoro-křesťana, aneb vyzkoušení falešného vyznavače)

KRISTOVA ZÁŘE

Arthur W. Pink

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

V zákoně byl „pouze náznak budoucího dobra“ (Žd 10,1). Nádherná ilustrace tohoto je v závěrečných verších Exodu 34, kde Mojžíš sestupuje z hory se zářící tváří. Klíčem k textu je si všimnout přesného umístění, které zaujímá v této knize o vykoupení. Přichází po zákonné smlouvě, kterou uzavřel Hospodin s Izraelem; přichází před vlastním ustavením stánku a předtím, než ho naplnila Hospodinova sláva. Tento text je vyložen v 2. Korintským 3. Exodus 34 poskytuje srovnání s novou dispensací Ducha Svatého, milostí, životem ve větší hojnosti. Než však byla tato dispensace zavedena, Bůh pokládal za vhodné, aby byl člověk vyzkoušen pod Zákonem, aby ukázal, jak je člověk padlý a hříšný tvor.

Zkouška člověka v období Mojžíšova zákona prokázala dvě věci: zaprvé, že je „bezbožný“; zadruhé, že je „bezmocný“ (Ř 5,6). To jsou však negativní věci (a i ta následující je negativní). Římanům 8,7 zmiňuje třetí rys strašlivého stavu člověka, totiž to, že je „v nepřátelství vůči Bohu (ČSP)“. To se ukázalo, když Boží Syn přebýval třicet tři let na této zemi. „Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali.“ (J 1,11). A nejen to, On byl také „v opovržení, kdekdo se ho zřekl“. Ba ještě k tomu Ho nenáviděli „bez příčiny“ (J 15,25). A nedokázali svou nenávist utišit, dokud Ho neodsoudili k smrti jako zločince a nepřibili Ho ke kříži.

Pamatujte, nebyli to jen Židé, kdo vydal Pána slávy na smrt, ale také pohané. Proto Pán před svou smrtí řekl: „Nyní je soud nad tímto světem“ (J 12,31), ne jen nad Izraelem. Tady skončila zkušební doba člověka.

Člověk již není pod zkouškou; je pod prokletím, „jak je psáno: ‚Nikdo není spravedlivý, není ani jeden, nikdo není rozumný, není, kdo by hledal Boha; všichni se odchýlili, všichni propadli zvrácenosti, není, kdo by činil dobro, není ani jeden‘“ (Ř 3,10-12). Člověk není na soudu; je odsouzeným viníkem. Žádné prosby nepomohou; žádné výmluvy nebudou přijaty. Teď leží mezi Bohem a hříšníkem otázka – skloní se člověk před Božím spravedlivým rozsudkem?

V tomto bodě se setkáváme s evangeliem. Přichází k nám jako k těm, kdo jsou již ztraceni, k těm, kdo jsou „bezbožní“, „bezmocní“, „v nepřátelství vůči Bohu“. Oznamuje nám úchvatnou Boží milost, jedinou naději pro ubohé hříšníky. Avšak hříšník milost nepřijme, dokud se neskloní před Božím rozsudkem nad sebou. Proto se od hříšníka očekává jak pokání, tak víra. Tyto dvě věci od sebe nelze oddělit. Pavel kázal „o pokání k Bohu a o víře v našeho Pána Ježíše Krista“ (Sk 20,21).

Pokání je, když hříšník uzná odsuzující rozsudek, pod nímž žije. Víra je přijetí milosti a milosrdenství, které se na Něj vztahuje prostřednictvím Krista. Pokání neznamena přetočit list a přísahat, že se polepšíme. Spíše to znamená, že Bůh je pravdivý, když říká, že jsem „bezmocný“, že jsem sám v sobě ztracený případ, že nejsem schopen „se příště polepšit“, stejně jako nejsem schopen stvořit svět. Dokud tomu skutečně neuvěříme (ne jako důsledek své zkušenosti, ale na základě autority Božího Slova),

neobrátime se opravdově ke Kristu a nepřijmeme Ho – ne jako Pomocníka, ale jako Spasitele.

Bylo tomu tak jak z hlediska doby, tak z hlediska zkušenosti. Před „službou Ducha“ (2K 3,8) nebo života musí být „služba smrti“ (2K 3,7 – ČSP): před „službou spravedlnosti“ musí být „služba odsouzení“ (2K 3,9 – ČSP). „Služba odsouzení a smrti“ zní našim uším zvláště, že? „Službě milosti“ rozumíme, ale „službu odsouzení“ není lehké uchopit. Poslední jmenované však bylo první potřebou člověka. Musel se dozvědět, čím je sám v sobě – beznadějný ztroskotanec, zcela neschopný naplnit spravedlivé požadavky svatého Boha – předtím než je připraven být jen dlužníkem milosrdenství. Opakujeme – jak tomu bylo z hlediska doby i z hlediska zkušenosti. Apoštol Pavel se odvolával na svou vlastní zkušenost, když řekl: „Já jsem kdysi žil bez zákona, když však přišel zákon, hřích ožil, a já jsem zemřel“ (Ř 7,9-10).

V době před svým znovuzrozením podle vlastního mínění „žil“, avšak „bez zákona“, aniž by plnil jeho nároky. „Když však přišel zákon,“ když v něm Duch Svatý zapůsobil, když Boží Slovo promluvilo v moci k jeho srdci, pak „hřích ožil“. Pavel si uvědomil svůj strašlivý stav a poté „zemřel“ svému pocitu samo-spravedlnosti. Viděl, že ponechán sobě samému je jeho případ beznadějný. Ano, zjevení slavného Prostředníka nepřichází před, ale po zákonné smlouvě.

„A byl tam s Hospodinem čtyřicet dní a čtyřicet nocí; chleba nepojedl a vody se nenapil, nýbrž psal na desky slova smlouvy, desatero přikázání“ (Ex 34,28). Náš text zde překypuje shodami i protiklady. „Čtyřicet dní“

zde hned připomíná „čtyřicet dní“ v Matoušovi 4. Zde to byl Mojžíš; tam to byl Kristus. Zde byl Mojžíš na hoře; tam byl Kristus v pustině. Zde byl Mojžíš poctěný slavným zjevením od Boha; tam byl Kristus pokoušen ďáblem. Zde byl Mojžíš, jak přijímá Zákon z Hospodinových úst; tam snášel Kristus ďáblovu naléhání, aby Zákon zavrhl. Sotva víme, který z těch dvou divů je větší – že byl hříšný člověk vyvýšen k tak vysoké poctě, totiž že mohl trávit čas v přítomnosti velikého Hospodina nebo to, že Pán slávy sestoupil tak hluboko, že strávil šest týdnů s falešným zloduchem?

„Když pak Mojžíš sestupoval z hory Sinaje, měl desky svědectví v rukou. Mojžíš nevěděl, že mu od rozhovoru s *Hospodinem* září kůže na tváři“ (Ex 34,29). Jak požehnané je srovnávat tento druhý Mojžíšův sestup z hory s tím, co nám předkládá kapitola 32. Tam je Mojžíšova tvář zastřena hněvem (v. 19); zde sestupuje se zářivou tváří. Tam spatřil lid zabraný do modloslužby; zde se vrací k zahanbenému lidu. Tam ho spatřujeme, jak odhazuje kamenné desky na zem (v. 19); zde je ukládá do schrány (Dt 10,5).

Tato událost nám také připomíná novozákonní příběh, velmi podobný, přesto odlišný. Právě na hoře se Mojžíšova tvář rozzářila, a na hoře se náš Pán proměnil. Avšak sláva Mojžíše byla jen odrazem, zatímco ta Kristova byla Jeho vlastní. Záře Mojžíšova obličjeje byla následkem toho, že byl přiveden do bezprostřední přítomnosti Hospodinovy slávy; proměna Krista byla zazářením Jeho vlastní osobní slávy. Mojžíšova záře byla omezena jeho tváří, ale o Kristu si čteme: „jeho šat byl oslnivě bílý“ (Mt

17,2). Mojžíš „nevěděl“, že pokožka jeho obličeje září; Kristus to věděl, což je patrné z Jeho slov: „Nikommu o tom vidění neříkejte“ (Mt 17,9).

Verš 29 uvádí, co je jistým následkem blízkého spojení s Hospodinem, a to ve dvou směrech. Zaprvé, žádná duše se nemůže těšit ze skutečného obecenství s Bohem, aniž by tím nebyla zřetelně poznamenána. Mojžíš byl pohlčen sděleními, která obdržel, a rozjímáním o Jeho slávě. Jeho vlastní osoba zachytila a uchovala si některé z paprsků té slávy. To platí stále (Ž 34,6): „Kdo na něho budou hledět, rozzáří se...“ To je spojení s Pánem, které nás připodobňuje k Jeho obrazu. Nikdy nebudeme jako Kristus, dokud s Ním nebudeme chodit častěji a v Jeho ještě větší blízkosti. „Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně“ (2K 3,18).

Druhým následkem opravdového spojení s Bohem je, že se budeme méně zabývat sami sebou. Ačkoliv Mojžíšova tvář zářila jasně na zemi i na moře nevidaným, nevěděl to. To nám ilustruje základní rozdíl mezi samo-spravedlivým farizejstvím a opravdovou zbožností; to první působí sebeuspokojení a pýchu, to druhé vede k sebezapírání a pokoře. Farizej (a na zemi je jich ještě mnoho z tohoto kmene) se chlubí svými úspěchy, vystavuje svou údajnou duchovnost a děkuje Bohu, že není jako ostatní lidé. Avšak ten, kdo se z milosti těší častému společenství s Pánem, se učí o Tom, kdo byl „tichý a pokorného srdce“ a říká: „Ne nás, Hospodine, ne nás, ale svoje jméno oslav“ (Ž 115,1).

Pohlčen krásou Páně je osvobozen od zahledění do sebe, a proto si není vědom ovoce Ducha, které vydává. I když si není vědom své stále větší podobnosti Kristu, ostatní si jí vědomi jsou. „Když Áron a všichni Izraelci uviděli, jak Mojžíšovi září kůže na tváři, báli se k němu přistoupit“ (Ex 34,30).

To nám ukazuje třetí důsledek spojení s Bohem. I když si jednotlivec sám není vědom slávy, která se skrze něho projevuje, ostatní ji rozpoznávají. Tak tomu bylo, když dva Kristovi apoštolové stáli před židovskou radou: „Když viděli odvalu Petrovu i Janovu a shledali, že jsou to lidé neučení a prostí, žasli; poznávali, že jsou to ti, **kteří bývali s Ježíšem**“ (Sk 4,13, zvýrazněno autorem). Nedokážeme zůstat příliš dlouho ve společnosti Toho Svatého, aniž by to na nás nezanechalo Jeho otisk. Člověk, který je cele oddán Pánu, nepotřebuje nosit odznak na klopě svého kabátu ani prohlašovat, že „žije vítězný život“. Stále platí, že skutky mluví hlasitěji než slova.

„Když Áron a všichni Izraelci uviděli, jak Mojžíšovi září kůže na tváři, báli se k němu přistoupit.“ Význam tohoto předobrazu máme v 2. Korintským 3,7: „Jestliže smlouva literami vytesaná do kamene sloužila smrti, a přece byla nastolena s oslňující slávou, takže synové Izraele nemohli pohlédnout na tvář Mojžíšovu pro její pomíjivou zář.“

Ed Dennett v souvislosti s tím řekl:

Proč se tedy báli přijít do jeho blízkosti? Protože sláva, která zářila z jeho obličeje, zkoumala jejich srdce a svědomí – to, čím byli, hříšníky, a neschopnými sami od sebe dostát i tomu nejmenšímu

požadavku smlouvy, která nyní přicházela v platnost. „Služba“ odsouzení a smrti byla nezbytná, protože od nich vyžadovala spravedlnost, kterou nemohli prokázat, a tím, že nutně selhali v jejím prokazování, byli přivedeni k odsouzení a pod trest za přestoupení, což byla smrt. Sláva, kterou spatřili na Mojžíšově tváři, byla projevem Boží svatosti pro ně – té svatosti, která od nich očekávala, že se připodobní jejím vlastním normám, a která pomstí porušování této smlouvy, jež byla právě uvedena v platnost. Proto se báli, protože ve svém nejhlubším nitru věděli, že se nemohou postavit před Toho, z jehož přítomnosti se Mojžíš vrátil.

Smlouva, kterou Hospodin uzavřel s Mojžíšem a Izraelem na Sínaji, a kamenné desky, do kterých bylo vyryto desatero přikázání, byly předobrazem nové smlouvy.

- *„Vezmu vás z pronárodů, shromáždím vás ze všech zemí a přivedu vás do vaší země. Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni; očistím vás ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model. A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstraním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje rády a jednat podle nich. Pak budete sídlit v zemi, kterou jsem dal vašim otcům, budete mým lidem a já vám budu Bohem“ (Ez 36,24-28).*
- *„Hle, přicházejí dny, je výrok Hospodinův, kdy uzavřu s domem izraelským i s domem judským novou smlouvu... po oněch dnech, je*

výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíše jim jej do srdce... Už nebude učit každý svého bližního a každý svého bratra: ‚Poznávejte Hospodina!‘ Všichni mě budou znát, od nejmenšího do největšího z nich, je výrok Hospodinův“ (Jr 31,31-34).

Duchovně to platí pro křesťany dokonce i nyní. Milostivým působením Božího Ducha lze naše srdce hníst a je učiněno vnímavým. Pavel se o tom zmiňuje na začátku 2. Korintským 3.

Svatí v Korintu bylo ukázáno, aby byli jako Kristův list, vzniklý z naší služby, popsaným ne inkoustem, ale Duchem živého Boha, ne na kamenných deskách, ale na živých deskách srdcí. Jejich srdce byla proměněna, aby podléhala působení shůry, Kristus na ně prostřednictvím Pavla jakožto pera mohl psát a každý znak činil v moci Božího Ducha. To, co napsal, však bylo poznání Boha, jak to bylo zjeveno skrze Prostředníka v milosti nové smlouvy, aby o srdcích svatých platilo: „Všichni mě budou znát“. Poté Pavel pokračuje a říká o sobě, že ho Bůh zmocnil, aby byl služebníkem Nové smlouvy, „ne litery, nýbrž Ducha“ (ČSP) (C. A. Coates).

„Ale Mojžíš je zavolal, i vrátili se k němu Áron a všichni předáci pospolitosti a Mojžíš k nim promluvil. Potom přistoupili všichni Izraelci a on jim přikázal všechno, o čem s ním Hospodin mluvil na hoře Sinaji. Když k nim Mojžíš přestal mluvit, dal si na tvář závoj“ (Ex 34,31-33). Nevysvětluje to jejich strach z toho, že spatřili záři na Mojžíšově tváři? Všimněte si, co měl v rukou! Nesl dvě kamenné desky, na kterých bylo napsáno deset slov Zákona, „služby odsouzení“. Čím více se světlo slávy

spojené se spravedlivými Božími nároky na ně blížilo, tím větší důvod ke strachu měli. Svatý Zákon je odsoudil, protože člověk v těle nemůže dostát jeho nárokům.

„Jakkoliv požehnané to bylo obrazně, doslova to byla služba smrti, neboť Mojžíš nebyl obnovujícím duchem, ani nemohl dát svého ducha lidem, ani je sláva jeho tváře nemohla dovést do jeho podoby jakožto prostředníka. Proto musel být na jeho tváři závoj.“ (C. A. Coates)

Výklad této události máme ve 2. Korintským 3,13: „Nepočínáme si jako Mojžíš, který zahaloval svou tvář závojem, aby synové Izraele nespatriili konec té pomíjející záře.“ Zde pojímá apoštol judaismus jako období. Vzhledem ke své duchovní slepotě nebyl Izrael schopen rozeznat hluboký význam Mojžíšovy služby nebo Boží záměr za ní, ten, ke kterému každý předobraz a nástin ukazoval. „Konec“ 2. Korintským 3,13 odpovídá Římanům 10,4: „Vždyť Kristus je konec zákona, aby spravedlnosti došel každý, kdo věří.“

Závoj na srdci Izraele je soběstačnost, která způsobuje, že se stále odmítají poddat Boží spravedlnosti. Když se však srdce Izraele obrátí k Pánu, závoj bude odstraněn. Jak jim potom bude Exodus 34 připadat nádherný! Pak teprve uvidí, že Kristus je duchem toho všeho. To, co uvidí, máme my výsadu vidět teď. Všemmu tomu byl „konec“, na který můžeme skrze nekonečnou milost upínat svůj zrak. „Konec“ byla sláva Pána jakožto Prostředníka nové smlouvy. Přišel ze smrti a odešel na výsost a sláva všeho, čím je Bůh v milosti, se skví na Jeho tváři (C. A. Coates).

Kdykoli Mojžíš vstupoval před Hospodina, aby s ním mluvil, odkládal závoj, dokud nevyšel. Pak vycházel, aby k Izraelcům mluvil, co *mu* bylo přikázáno. Izraelci spatřili Mojžíšovu tvář *a viděli*, jak mu kůže na tváři září. Proto si Mojžíš dával na tvář závoj, pokud nešel mluvit s *Hospodinem*. (v. 34-35)

Mojžíš odhalený v přítomnosti Hospodina je nádherným obrazem věřícího této dispensace. Křesťan spatřuje Boží slávu zářící ve tváři Ježíše Krista (2. Korintským 4,6). Místo toho tedy, aby byl ochromen strachem, přistupuje směle. Boží zákon ho nemůže odsoudit, protože každý jeho požadavek byl naplněn a uspokojen jeho Zástupcem. A tak místo toho, abychom se třásli před Boží slávou, „chlubíme se nadějí, že dosáhneme slávy Boží“ (Ř 5,2).

Na Jeho tváři ani na našich srdcích nyní není závoj. On způsobuje, že ti, kdo v Něho věří, žijí v poznání Boha a v odezvě na Boha, protože On je tím obnovujícím Duchem. A On dává Svého Ducha těm, kdo věří. Máme Ducha slavného Člověka, na jehož tváři září Boží sláva. Není to krásné? Člověk se musí ptát – opravdu tomu věříme? „A my všichni, spatřující s odhalenou tváří Pánovu slávu jako v zrcadle, jsme proměňováni v týž obraz, od slávy k slávě, jako od Pána Ducha“ (2K 3,18 ČSP). Kdybychom neměli Jeho Ducha, neměli bychom svobodu hledět na Pánovu slávu nebo Ho vidět jako Ducha těchto úžasných předobrazů. Avšak máme svobodu na to vše hledět, a právě v tom je proměňující moc. Svatí pod službou nové smlouvy jsou proměněni.

To je „pomíjivá sláva“, kterou nebylo možné spatřit nebo poznat, dokud nezářila ve tváři Toho, jehož zjevným předobrazem je Mojžíš v Exodus 34. Celý obrazný systém byl dočasný, ale jeho „duch“ přetrvává, protože Kristus byl Duchem toho všeho. Nyní máme co dělat se službou nové smlouvy, která je živa ve slávě a oplývá jí (C. A. Coates).

Autorita Pavlova apoštolství byla zpochybněna jistými judaisty. V prvních verších 3. kapitoly 2. Korintským se odvolává k tamním křesťanům jako důkazu své Bohem svěřené služby. Definuje charakter své služby (v. 6), aby ukázal její nadřazenost nad službami jeho nepřátel. On a jeho druhové evangelisté byli „služebníky nového zákona“ nebo smlouvy. Poté vysvětluje řadu rozdílů mezi dvěma smlouvami, Judaismem a křesťanstvím. Co se týkalo starého, je nazváno „literou“, a co se vztahuje k novému „duchem“. Jeden byl hlavně zaměřen na to, co bylo vnější, druhý byl převážně vnitřní; jeden zabíjel, druhý daroval život, jeden z hlavních rozdílů mezi Zákonem a evangeliem.

V následujících verších apoštol připouští, že Zákon byl slavný, avšak ukazuje, že evangelium je ještě slavnější. Stará smlouva byla „službou smrti“, protože Zákon mohl jen odsoudit. Proto, ačkoliv byl spojen se slávou, přesto byla taková, že na ni člověk v těle nemohl pohledět (v. 7). O co úžasnější měla být, musela být, sláva nové smlouvy, protože byla „službou Ducha“ (v. 8). Srovnejte s veršem 3, který je toho důkazem. Pokud byla sláva spojená se „vším v zajetí hříchu“ (Ga 3,22), mnohem slavnější musí být služba, která oznámila spravedlnost „pro všechny, kdo věří“ (Římanům 3,22). Je slavnější omilostňovat než odsuzovat; dát život než zničit (v. 9). Sláva předešlé smlouvy proto před tou druhou bledne do

nicoty (v. 10), skutečnost dále svědčí o tom, že judaismus „pomíjí“, zatímco křesťanství „zůstává“ (v. 11). Srovnej s Židům 8,7-8.

Apoštol upozorňuje ještě na další rozdíl (v. 12) mezi dvěma obdobími, totiž na jednoduchost či zřetelnost versus nejasnost a rozporuplnost jejich příslušných služeb (v. 12-15). Apoštol „vystupoval s plnou otevřeností“, zatímco vyučování obřadního zákona bylo plné stínů a symbolů. Navíc byla mysl Izraelitů zaslepena, aby měli závoj přes oči. Proto, když byly čteny Mojžíšovy spisy, nebyli schopni dohlédnout za předobraz. Tento závoj jim zůstává až dodnes a bude trvat, dokud se nevrátí k Pánu (v. 15-16). Sinajská smlouva byla doslova službou odsouzení a smrti a její sláva musela být zakryta. Avšak měla „konec“ (v. 13), který Izraelité nemohli spatřit. Ten konec uvidí v den, který přichází. V současnosti je nám však dovoleno číst starou smlouvu bez závoje a vidět, že Kristus je „duchem“ toho všeho.

Jazyk 17. verše je trochu nejasný: „Ten Pán je Duch“ (v. 17), což neznamená, že Kristus je Duch Svatý. „Duch“ zde je stejný jako ve verši 6: „ne na liteře, ale na Duchu“ (srovnej Ř 7,6). Mojžíšův zákon je nazýván „literou“, protože byl čistě objektivní a neměl žádný vnitřní princip nebo moc. Ale evangelium jedná se srdcem a poskytuje duchovní moc (Ř 1,16). Navíc, Kristus je Duchem, životem, srdcem a centrem všech rituálů a obřadnictví judaismu. Je klíčem ke Starému zákonu, protože „v svitku knihy“ je psáno o NĚm. Tak je také Kristus duchem a životem křesťanství. Je „duchem oživujícím“ (1K 15,45). A „kde je duch Páně, tam je svoboda“. Mimo Krista je hříšník, ať Žid nebo pohan, v otroctví; je

otrokem hříchu a zajatcem ďábla. Kde však Syn osvobodí, osvobodí opravdově (J 8,32).

Nakonec apoštol porovnává tyto dvě slávy, slávu spojenou se starou smlouvou – září na Mojžíšově tváři při přijímání Zákona – se slávou nové smlouvy v osobě Krista. „A my všichni, spatřující s odhalenou tváří Pánovu slávu jako v zrcadle, jsme proměňováni v týž obraz, od slávy k slávě, jako od Pána Ducha (ČSP).“ Nejprve si všimněte, že „my všichni“. Hospodinovu slávu na hoře spatřil Mojžíš sám; teď ji spatřuje každý křesťan. Zadruhé, „s odhalenou tváří“, se svobodou a smělostí; zatímco Izrael se bál upřít svůj pohled na zářící a velkolepou Mojžíšovu tvář. Zatřetí, jsme „proměňováni v týž obraz“. Zákon nemá žádnou moc obrátit nebo očistit; ale služba evangelia pod působením Ducha má proměňující moc. Ti, kdo jsou jí zachráněni a kdo se zaobírají Kristem, jak je to řečeno ve Slově („zrcadlo“), jsou krůček po krůčku proměňováni v Jeho obraz. Nakonec, až Ho „spatříme takového, jaký jest“ (1J 3,2), budeme „Mu podobni“ – plně, dokonale, věčně.

ZNAKY FALEŠNÝCH KŘEŠŤANŮ (Tt 1,10-12) II.

Jaroslav Kernal

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

6. Učí, co se nepatří. Tady se poprvé dostáváme k tomu, že lidí, o nichž Pavel psal Titovi, učili. Přesto bych je nezařadil do kategorie „falešní učitelé“. Jedním z důvodů je to, že každý křesťan je v nějakém slova smyslu povolán k tomu, aby učil. Nejde jenom o starší, i když zde má nejspíš ten kontrast vyniknout – starší mají být v církvi těmi, kdo budou učit a budou učit zdravé věci, zdravé učení, budou učit pravdu. Ale vedle starších můžeme také říci, že každý muž je povolán k tomu, aby svou rodinu vedl Božím slovem – a to znamená, že bude učit.

- *A tato slova, která ti dnes přikazují, budeš mít v srdci. Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat. (Dt 6,6-7)*

Tento příkaz se netýká jenom mužů, ale týká se také žen. Otcové i matky mají zodpovědnost učit své děti Božím slovu a Božím cestám. Ale kromě toho je každý křesťan zodpovědný za to, aby svědčil o naději všem, kteří by se ho ptali, aby vysvětloval evangelium těm, kteří ho neznají. A v tomto smyslu je každý křesťan povolán k tomu, aby vyučoval druhé lidi. Víme, že všichni nemají stejné poznání a stejné porozumění, ale každý má vysvětlovat evangelium tak, jak mu rozumí a jak se to učí od svých starších ve svém sboru.

Ale lidé na Krétě, kteří rozvraceli celé rodiny, učili špatné věci. Originální text je dost obtížný na překlad – podívejte, jak to překládají české překlady: učí, co se nepatří (ČEP), učí, co by neměli (ČSP), učí nemístným věcem (B21), učíce neslušným věcem (KRAL), vyučující věcem, jimž se [vyučovati] nemá (Pavlík), učí věcem, které nejsou správné (Petru), a Žilka mluví o nenáležitém učení.

Tato různost a určitá nejednoznačnost je dalším důvodem, proč si myslím, že tito lidé nejsou falešní učitelé, ale křesťané, kteří učí špatné věci nebo nevěřící, kteří se považují za křesťany, ale nevědí, co říkají a nerozumí tomu.

Vedle toho ovšem si musíme uvědomit, co říká náš text dále – totiž že přinejmenším někteří z těchto lidí byli v pozicích učitelů, protože:

7. Učí pro hanebný zisk... Říká se, že o peníze jde až na prvním místě. Ale nemusí jít naprosto nutně o hmotný zisk, i když o ten jde v tom hlavním slova smyslu. Ve Fp 1,21 používá Pavel toto slovo, když mluví o tom, že smrt – tedy to, že bude s Kristem, je pro něj ziskem. Může se tedy jednat o zisk hmotný i nehmotný. Jednoznačně to ale ukazuje na motivaci těchto lidí. Oni sami stojí ve středu. Může jít o jejich slávu, může jít o uznání ze strany druhých lidí, může jít o světské tituly a chválu – takže mnozí prázdná slova, žvaní a tím svádějí lidi.

Dovolte mi ještě krátkou odbočku. Boží Slovo ukazuje, že dělník je hoden své mzdy. Je správné, když si sbor platí svého kazatele, své starší.

- *Kdo je vyučován v slovu, nechť se s vyučujícím dělí o všechno potřebné k životu. (Ga 6,6)*

Musíme říct, a dokonce v naší zemi zdůraznit, že je výsadou církve platit si své starší, postarat se o ně, hmotně je zabezpečit, aby se mohli cele věnovat Božímu slovu a modlitbě. Je to také biblickou povinností každého sboru a každého křesťana. Není to povinnost státu, není to povinnost nevěřících ani křesťanů z jiného sboru. Patří to ke zdravému fungování církve. Je to radost pro starší i pro sbor, když se sbor alespoň v nějaké míře může postarat o zaopatření životních potřeb svých starších a umožní jim věnovat se Božímu slovu a modlitbě. Na druhé straně apoštol Petr připomíná starším, že musí sloužit nezištně.

- *Starejte se jako pastýři o Boží stáde u vás, ne z donucení, ale dobrovolně, jak to Bůh žádá, ne z nízké zisťnosti, ale s horlivou ochotou... (1Pt 5,2)*

Starší byli církví placeni, a Bůh sám je jejich motivací. To znamená, že i kdyby nebyli církví placeni, mají s radostí a dobrovolně vykonávat práci, kterou jim Bůh svěřil. Pojdme ale zpátky do Tita. Další tři znaky najdeme ve 12. verši – mohli bychom také říci, že shrnují všechny předchozí, nicméně stojí za to uvést je jednotlivě a podívat se na ně, protože jsou také samostatnými znaky:

8. Lháři. Pavel mluví o všech Kréťanech, ale zároveň tyto tři charakteristiky vztahuje také na lidi, kteří byli v církvi, prohlašovali, že znají Boha, ale svým jednáním to popírali. To je lež. A na tom nemění skutečnost, že ti, kteří to prohlašují, jsou přesvědčení o tom, že to je pravda. Je to nejhorší druh sebeklamu, kterému lidské srdce může věřit. Pavel napsal Timoteovi, že:

- *... se zlými lidmi a podvodníky to půjde stále k horšímu, neboť klamou jiné i sebe. (2Tm 3,13)*

To nás vede přímo k další charakteristice:

9. Zlá zvířata. Vzpurnost a buřičství, o nichž jsme mluvili na začátku, jdou ruku v ruce se lží a násilím. Je tady řeč o divokých, zdivočelých zvířatech. Může se někdo takový považovat za křesťana?

- *Jak jejich rozum, tak jejich svědomí jsou poskvrněny. (Tt 1,15)*

Jednou z nejstrašnějších schopností člověka je schopnost sebeklamu. Písmo nám to připomíná na mnoha místech – neklamte sami sebe. Jestli se někdo chová jako zlé zvíře, rozhodně nemůže být křesťanem! Poslední znak jsou:

10. Lenivá břicha. Lité šelmy a lenivá břicha – to jde dobře dohromady. Tito lidé jsou lenoši – v řečtině je tam slovo, které říká, že jsou to břicha neaktivní, nezaměstnaná, zahálčivá a mohli bychom to přeložit také ve smyslu zbytečná.

Duchovní lenost je charakteristickým znakem většiny lidí v dnešních církvích. Lenost při studiu Písma, lenost při hledání Pána, lenost v modlitebním nasazení, lenost ve službě, lenost ve svědectví o Kristu, lenost ve vedení rodiny, lenost... Příliš mnoho tzv. křesťanů se podobá Kréťanům. Jaký je lék?

Dokončení příště.

KDYŽ UŽ NELZE ČINIT POKÁNÍ (ŽD 6,4-8)

Steven Cole

Článek na stránkách *Reformace* – [zde](#).

Dostali jsme se k veršům, které lze prohlásit za nejobtížněji vyložitelný oddíl Nového zákona. Všechny přístupy, včetně toho mého, totiž mají své problémy. Takže si člověk musí vybrat, se kterým balíkem problémů dokáže žít. Chcete-li se hlásit k jinému názoru, než je ten můj, přeju vám hodně štěstí! Konzultoval jsem přes pětatřicet různých komentářů a kázání, a podle mého názoru nikdo nedokázal vyřešit všechny obtíže, na které v tomto textu narážíme. Proto tu nesmíme být dogmatictí, ale musíme dál prosit Boha o pochopení v pokorném duchu a v poslušnosti vůči tomu, čemu rozumíme.

Názory na jednotlivé detaily našeho textu lze počítat na desítky, ale pokud jde o celkový výklad, hlavní názorové skupiny jsou v podstatě čtyři. Dvě z nich lze podle mne bez dlouhých diskuzí odmítnout, protože jsou v rozporu s mnoha jinými částmi Písma. Druhé dvě mají něco do sebe, podle toho, se kterými problémy jste ochotni žít. Pokusím se vysvětlit, proč mi názor, pro který jsem se rozhodl, dává nejlepší smysl.

ČTYŘI HLAVNÍ NÁZOROVÉ SKUPINY

1. Arminiánský názor

Praví věřící mohou ztratit spasení, když odpadnou od Krista. Důslední arminiáni popírají jak věčné bezpečí věřícího, tak vytrvání svatých. Tato dvě učení nejsou tak docela totožná. Učení o věčném spasení říká: „Spasen jednou, spasen provždy.“

Když někdo uvěří v Ježíše Krista jako ve Spasitele, obdrží v té chvíli věčný život a nemůže ho ztratit. Reformované učení o vytrvalosti svatých souhlasí, že pokud je někdo skutečně spasen, Bůh mu jeho spasení zachová až na věčnost, protože spasení pochází od Pána, a ne od lidí.

Reformovaní teologové ale rozlišují mezi něčím rozhodnutím přijmout Krista a tím, jestli Bůh někoho skutečně spasí. Lidská rozhodnutí nemusí doprovázet Boží obnovující moc, bez níž duše nemůže povstat z duchovní smrti k duchovnímu životu. Když se někdo rozhodne uvěřit Kristu, otázka zní: Vzkřísil ho Bůh nadpřirozeným způsobem ze smrti k životu? Dal mu Bůh nové srdce? Podle reformovaného názoru to ukáže čas. Jak ukazuje podobenství o rozsévači, semeno padlé na skalnatou půdu a semeno padlé do trní vypadalo nějaký čas dobře, ale nakonec neneslo ovoce věčného života (Mt 13,20–23). Jinými slovy, reformovaný názor říká, že existuje něco takového jako falešná víra. Falešný věřící nějakou dobu vypadá, že je spasen, ale později se ukáže jeho skutečný stav a on odpadne.

Důslední arminiáni naproti tomu učí, že spasení závisí na rozhodnutí člověka uvěřit v Krista. Když to člověk může učinit, může to také odčinit. Vážný hřích (arminiáni mají obtíže stanovit jak závažný hřích či jaké

množství hříchu) vede ke ztrátě spasení. Podle nich mluví šestá kapitola Listu Židům o věřícím, který ztratil spasení.

Mají ovšem dva velké problémy. Za prvé, mnoho biblických textů učí, že skuteční věřící nemohou být ztraceni (J 6,39–40; 10,27–30; Ř 8,28–39). Za druhé, kdyby praví věřící mohli být ztraceni, pak náš text učí, že pro ně už není možné získat spasení zpět. Tak daleko ovšem většina arminiánů není ochotna zajít.

2. Názor založený na učení o spasení bez přijetí Ježíše Krista za Pána

Praví křesťané mohou zapřít víru a přesto zůstat spasení, i když přijdou o odměny v nebi. Hlavními zastánci tohoto učení jsou Zane Hodges (Bible Knowledge Commentary, Hebrews [Victor Books]) a Grace Evangelical Society spolu s R. T. Kendallem.

Chápou spasení jako věc rozhodnutí a spásnou víru redukují na rozumový („mentální“) souhlas, který nezahrnuje pokání. Když jednou někdo uvěří v Krista, je navěky v bezpečí bez ohledu na to, jak vypadá jeho další život. Později se může třeba stát ateistou nebo strávit zbytek života v těžkém hříchu. Ale protože jednou „uvěřil“, je navěky v bezpečí. Tento názor má tolik problémů, že v tomto kázání nemohu všechny zmínit.

Vyvrací ho List Jakubův a 1. list Janův a také kniha John MacArthura Faith Works (Víra koná skutky). Bible jasně učí, že pravý věřící může těžce zhřešit (například David nebo Petr), a přesto být navrácen do

společenství s Bohem. Stejně zřejmé ovšem je, že někteří se mohou hlásit k víře, a přesto nebýt skutečně spaseni (Bileám, Jidáš, Šimon Mág, 1 K 15,2; 2 K 6,1; 13,5; Tt 1,16).

- *Podle toho víme, že jsme ho poznali, jestliže zachováváme jeho přikázání. Kdo říká: ‚Poznal jsem ho,‘ a jeho přikázání nezachovává, je lhář a není v něm pravdy. (1 J 2,3–4).*

Člověk, který odpadne a znovu ukřižuje Božího Syna, čímž ho veřejně zesměšní, kterého nelze znovu vést k pokání, není věřící, který pouze přišel o odměny!

3. Hypotetický názor

Autor mluví o něčem, co se nemůže stát, co je však varovným důvodem k vytrvalému směřování k dospělosti. Onou nemožnou událostí bývá míněno někdy odpadnutí, někdy opětovné spasení. Tento názor vysvětluje (a podle všeho i zastává) dr. Ryrie v poznámce pod čarou v The Ryrie Study Bible (Ryrieho studijní Bible) [Moody Press]:

„Odpadnout“ není možné (protože podle tohoto názoru jsou skuteční věřící na věky v bezpečí), toto slovo se však ve větě objevuje proto, aby posílilo varování. Je to trošku něco podobného jako říct třídě studentů asi toto: „Když se student na tento kurz jednou přihlásí, pak ho, i kdyby vrátil čas [což není možné], nemůže začít studovat podruhé. Proto se všichni studenti musí pilně snažit prohloubit své vědomosti.“

Tento názor má tu přednost, že výrazy v 6,4–5 chápe jako popis skutečného obrácení, protože tak opravdu vypadají. Určitou verzi

hypotetického názoru (i když odlišnou od té Ryrieho) zastával i Charles Spurgeon, protože nedokázal přijmout, že by výrazy v 6,4–5 mohly popisovat falešné věřící. Vysvětloval, že skuteční věřící nemohou odpadnout, protože je Bůh odpadnout nenechá. Ale Pavel (kterého pokládá za autora listu) tu tvrdí, že důvodem, proč je Bůh odpadnout nenechá, je to, že by to popřelo účinnost Kristova smíření na kříži. Návrat by tedy nebyl možný. (C. Spurgeon: Final Perseverance, v: The New Park Street Pulpit [Baker], sv. 2, str. 169176.) Jiní tvrdí, že ono hypotetické varování se netýká odpadnutí od víry, ale vrácení se a začínání křesťanského života znovu od začátku („nekladme znovu základy“, 6,1–2 KMS), což je nemožné.

Odmítám tento názor kvůli dvěma problémům. Za prvé je to naprosto matoucí způsob, jak se vyjádřit. Pokaždé, když slyším, jak někdo tento názor vysvětluje, říkám si: „Ehm? Proč by měl autor něco takového vysvětlovat tak zamotaně?“

Za druhé, hypotetické varování není žádné varování. Jestli něco nemůžu udělat, není třeba mě varovat, abych to nedělal. Spurgeon se tuto námitku pokouší odrazit tvrzením, že Bůh křesťany před odpadnutím chrání právě tímto varováním („nikdy nebudete moci být obnoveni“). Ilustruje to na hluboké propasti. Bůh svým dětem říká: „Jestli přepadnete přes okraj, rozbijete se na padrt.“ To způsobí, že věřící zvolá: „Otče, drž mne, ať tam nespadnu!“ Varování udržuje věřícího v posvátné bázni a v závislosti na Bohu, protože ví, že kdyby spadl přes okraj, náprava by nebyla možná (str. 175).

Jeho přirovnání ale platí pouze tehdy, když je pád skutečně možný. Jestliže kolem propasti stojí neuvěřitelně vysoký plot, na který nikdo nikdy nevyleze, i kdyby se snažil, tak k čemu je třeba někoho varovat, aby do ní nespádl? Hypotetické varování vlastně není vůbec žádné varování. Totéž platí, pokud se varování týká pokusů se vrátit a dát se spasit znovu od začátku (což je nemožné). Proč varovat před něčím, co nemůžete udělat? Kromě toho tato verze přehlíží závažnost pojmu „odpadnout“. V sázce je něco mnohem podstatnějšího než pokus začít žít křesťanský život znovu.

4. Názor, že jde o falešné věřící

Autor mluví o lidech, kteří pobývají s církví a těží z jejich požehnání, ale nejsou skutečně spasení. Tento názor, ke kterému se (navzdory jeho problémům) hlásím já, říká, že lidé popsaní v 6,4–5 se hlásí k židovské církvi, které autor píše, a vypadají, že jsou spasení. Ale v určité chvíli, obvykle v krizi, přiznají barvu. Zavrhnou svou víru v Krista, vrátí se buď k judaismu nebo do světa a přidají se k těm, kdo ukřižovali Božího Syna. Tím Krista veřejně zesměšňují. Svým životem, když už ne slovy, říkají: „Zkusil jsem to s vírou v Krista, ale nefungovalo to. Byl to podvod! Viděl jsem to zevnitř, a tak vím, o čem mluvím. Křesťanská víra je k ničemu!“

O takových odpadlících autor říká, že s nimi „není možno znovu začínat a vést je k pokání.“ Zatvrdili totiž svá srdce vůči pravdě, které byli vystaveni. I když to chvíli vypadalo, že jsou spaseni, dnes jejich životy ukazují, že nikdy spaseni nebyli.

Tento názor má dva hlavní problémy. Za prvé, pojmy ve verších 6,4–5 znějí jako popis pravých, ne falešných věřících. Proč by autor vršil všechny tyto pojmy, kdyby popisoval falešné věřící? Za druhé, pokud nebyli skutečně spaseni, tak od čeho by mohli odpadnout? Jak by mohli být znovu vedeni k pokání, pokud především nikdy pokání nečinili? Připouštím, že jsou to obtížné problémy. Proto jsem hned na začátku řekl, že ani jeden názor není bez problémů. Musíte si vybrat, se kterými problémy se dá žít. Utišit tyto dvě námitky nám pomůžou určité výkladové principy, které teď vysvětlím.

Jak rozhodnout, který názor je správný? Máme na to dvě hlavní kritéria:

1. Který názor nejlépe odpovídá argumentaci, kontextu a pozadí Listu Židům?

Jak jsme viděli, List Židům byl adresován skupině Židů věřících v Krista, kteří byli pod hrozbou pronásledování v pokušení vrátit se k judaismu. Autor hájí prvenství osoby a díla Ježíše Krista. Vyměnit Krista za starý židovský systém znamená odvrátit se od Božího vrcholného a konečného řešení v jeho Synu k něčemu podřadnějšímu.

V kapitolách 3 a 4 autor pomocí odstrašujícího příkladu Izraele na poušti (ze Žalmu 95) tyto židovské křesťany varuje, aby neodpadli proto, že by měli zlé a nevěřící srdce (3,7–12.15; 4,3.5.7). Vyzývá je, aby neposlušností a nevírou nepromeškali vstup do Božího odpočinku (3,18; 4,6.11). Říká jim:

- *Vždyť máme účast na Kristu, jen když své počáteční předsevzetí zachováme pevné až do konce. (Žd 3,14)*

Jak jsem zdůraznil, když jsme studovali tyto kapitoly, celý národ potřel veřeje svých domů krví, což je protějšek spásné víry. Všichni prošli Rudým mořem, což je předobraz křtu (1 K 10,2). Všichni jedli týž duchovní pokrm a pili vodu ze skály, která představovala Krista. Všichni žili ve světle a pod ochranou ohnivého a oblakového sloupu.

Všichni měli z těchto věcí duchovní prospěch. A přece většinou nebyli skutečně spaseni. Ve svém hněvu je Bůh nechal pomřít na poušti, takže nevešli do jeho odpočinutí. Bylo jim kázáno evangelium (4,2.6), ale pro nevíru a neposlušnost jim nebylo k užitku.

Mezi zkušeností Izraele na poušti a pojmy, které autor používá v 6,4–5, je řada paralel. Byli „osvíceni“: viděli Boží způsoby jednání a slyšeli evangelium. „Okusili nebeského daru“: duchovně jako vysvobození z Egypta, fyzicky, když jim Bůh dal manu. V 6,4 se „nebeský dar“ pravděpodobně vztahuje ke spasení, nebo ke Kristu samotnému.

Být „účastníky Ducha svatého“ znamená mít podíl na Duchu, pravděpodobně ve smyslu požehnání spásy a dary Ducha, které se v jejich židovské církvi projevovaly. Když Izraelci odcházeli z Egypta, hromadně prožívali zázračná znamení pohrom a další divy spojené s touto mimořádnou dobou. „Pravdivost Božího slova“ se týká dobrých slibů, které dal svému lidu, zejména v evangeliu. A opět to byla hromadná zkušenost Izraele na poušti. Všichni okusili, jak dobré je Boží

slovo, když jim slíbil, že je vyvede z otroctví v Egyptě. Ale ne všichni byli spaseni jako jednotlivci svou osobní vírou.

Okusili také „moc budoucího věku“. Izrael zažil mnoho zázraků, jak během odchodu z Egypta, tak na poušti, kde se o ně Bůh staral. V naší židovské církvi jde o dary zázračných znamení, kterými Bůh potvrdil evangelium (2,4). Ale je možné dokonce i činit zázraky, a přece nebýt spasen. Ježíš předpověděl, že mu o soudném dni mnozí lidé řeknou, že v jeho jménu vymítali démony a činili zázraky, a on jim přesto řekne:

- *Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravosti.*
(Mt 7,22–23)

Přirovnání, kterým autor v 6,7–8 vysvětluje verše 6,4–6, je hlavním klíčem k výkladu tohoto textu. Mluví o zemi, která je zavlažována deštěm (symbol Božích požehnání). Pokud nese úrodu, plní svůj účel a Bůh jí žehná. Pokud ale dává jen trní a bodláčí, „je nepotřebná a blízka prokletí a nakonec bývá vypálena“. To odpovídá příběhu Izraele na poušti a myšlence varování v 6,4–6. Bůh při exodu a během putování pouští vyléval na národ svá požehnání.

Životy Izraelců by měly nést ovoce víry a poslušnosti. Místo toho byli nevěrní a neposlušní, a několikrát dokonce vyhrožovali, že se vrátí do Egypta.

V církvi adresátů byli někteří v nebezpečí, že se dopustí přesně téhož hříchu. V kolektivním smyslu měli všichni podíl na nepřeborných požehnáních Božího spasení, ale teď byli v pokušení vrátit se k judaismu. Ale udělat to by znamenalo odpadnout od Krista, a co horšího, připojit se

k těm, kdo ho ukřižovali! Tím by Krista znovu pověsili na kříž a veřejně ho zesměšnili, protože by tak vyjádřili souhlas s nevěřícími Židy, že Ježíš není jejich Spasitel a Mesiáš. Tak by se stali blízkými prokletí a kdyby v tomto stavu odmítnutí víry zemřeli, čekaly by je plameny věčného soudu.

Verš 6,9 tento výklad podporuje. Autor tu říká:

- *Co se však týká vás, milovaní, jsme přesvědčeni o lepších věcech, o tom, co náleží k záchraně... (Žd 6,9 KMS)*

Slůvko „a“ (viz KR) je v originále použito jako příznak dodatečného vysvětlení. Dalo by se přeložit jako „a to“, „to jest“ či „totiž“ (NBK). „Lepší věci“ jsou nejspíš ty, o kterých se mluví v 6,4–5. (Wayne Grudem; v: Still Sovereign [Baker], ed. Thomas Schriener, Bruce Ware, s. 158159 – Grudemovo padesátistránkové pojednání o varovných pasážích Listu Židům je tou nejúplnějši obhajobou názoru, že jde o falešné věřící, jakou jsem kdy četl.) Verš 6,9 nasvědčuje tomu, že oněch pět pojmů v 6,4–5 popisuje lidi, kteří nejsou skutečně spaseni.

Zůstává otázka: „Pokud ale nebyli doopravdy spaseni, proč autor říká, že je nemožné, aby byli obnoveni k pokání? Jestliže v první řadě pokání nečinili, proč mluvit o jeho obnově?“

Zde se dostáváme k druhému kritériu:

2. Který názor nejlépe odpovídá jiným biblickým textům a příkladům?

O neupřímném pokání mluví řada jiných biblických oddílů. Bileám zdánlivě činil pokání, když se střetl s andělem, ale nebylo to spásné

pokání (Nu 22,34; 31,16; srov. 2 Pt 2,15; Ju 1,11). Jidáš si vyčítal, že Ježíše zradil, a dokonce vrátil stříbro, ale ani jeho „pokání“ nevedlo ke spáse (Mt 27,3–5). Petr říká o těch, „kdo poznáním Pána a Spasitele Ježíše Krista unikli poskvrnám světa“, že pokud odpadnou a „znovu se do nich zapletou a podlehnou jim, budou jejich konce horší než začátky. Bylo by pro ně lépe, kdyby vůbec nebyli poznali cestu spravedlnosti, než aby se po jejím poznání odvrátili od svatého přikázání, které jim bylo svěřeno“ (2 Pt 2,20–21).

Jsem tedy přesvědčen, že širší i bezprostřední kontext Listu Židům spolu s dalšími biblickými texty a příklady odpadnutí podporují názor, že zde autor mluví o falešných věřících, kteří pobývají s Božím lidem a podílejí se na požehnáních spásy, ale kteří nejsou skutečně spaseni. Odpadnout znamená vědomě odmítnout a zavrhnout to množství světla, v němž jim byl ukázán Kristus a evangelium. V důsledku toho se pokání stává nemožným – ne ovšem u Boha (Mt 19,23–26); stává se však morální nemožností, protože tímto záměrným odmítnutím pravdy člověk zatvrdí své srdce a postaví se mimo dosah pokání.

Hlavní myšlenku našeho textu tedy můžeme shrnout takto:

Pokání se stává nemožným, když byl někdo naplno vystaven požehnáním Božího lidu, a odpadne, protože záměrně neuvěří a zapře Ježíše Krista.

Přes uvedené obtíže jsem přesvědčen, že daný výklad nejlépe odpovídá duchu a kontextu varování i dalším biblickým varováním a příkladům odpadnutí. Nyní stručně nějaké...

APLIKACE

1. Je nebezpečné pohybovat se v křesťanských kruzích, ale odmítat či neposlouchat to, co nám Bůh ve své milosti dává pochopit.

Jedním z důvodů, proč nás autor zahrnul pojmy, které zní, jako by ti odpadlí byli spaseni, je ten, aby nás upozornil, jak daleko se můžeme dostat ve věcech víry, i když nejsme skutečně obráceni. Vzpomínám si, že když jsem poprvé četl *A Treatise Concerning Religious Affections* (Pojednání o náboženských citech) od Jonathana Edwardse, byl jsem nucen – a to už jsem byl mnoho let pastorem – zkoumat své vlastní srdce, abych se přesvědčil, že opravdu jsem spasen! Také mi to otevřelo oči pro skutečnost, že mnozí lidé v evangelikálních církvích tvrdí,

- *že znají Boha, avšak svým jednáním to popírají. (Tt 1,16)*

2. Je nebezpečné hlásit se k víře v Krista, ale nenést ovoce křesťanského života.

Bůh vylévá své požehnání proudem, ale každý z nás si musí klást otázku: „Přináším Bohu ovoce, nebo plodím jen trní a bodláčí?“ Přečtěte si seznamy skutků těla a ovoce Ducha (Ga 5,19–23) a ptejte se: „Co z toho nejvíc charakterizuje můj život? Odstraňuji ze svého života postupně skutky těla a rostu v ovoci Ducha?“

3. Je nebezpečné nečinit pokání často.

Pokání není jednorázový úkon, který provedete při obrácení a pak jdete dál. Není to ani prostě změna názoru či chování. Rozchod s hříchem by měl být hlavním poznávacím znamením věřícího. Jak jsem už kdysi řekl, nevěřící ve východní Evropě říkají evangelikálům „kajícníci“. To vůbec není špatná přezdívka! Čtete-li denně Boží slovo, ukazuje vám, v čem Bohu neděláte radost. A patřičnou reakcí je pokání.

4. Je nebezpečné nenechat se znepokojit tímto varováním, pokud máte srdce ztvrdlé, nebo se jím znepokojovat příliš, pokud je máte citlivé.

Dalším z důvodů, proč autor používá tak silné pojmy, je snaha šokovat ty čtenáře, jimž se na srdci dělají mozoly, aby se probrali dřív, než bude pozdě. Tyto verše nejsou jen varováním pro věřící, aby rostli ve víře (i když tím jsou také). Jsou varováním pro ty, kdo si myslí, že jsou věřící, ale nejsou, aby ke svému věčnému odsouzení neodpadli.

Skuteční věřící se nevracejí ke svým starým způsobům. Skuteční věřící vytrvají ve víře a v poslušnosti. Jak uvidíme, totéž zdůrazňuje verš 10,36, kde autor čtenářům říká, že potřebují vytrvalost. Protože si o nich chce myslet jen to nejlepší, říká:

- *Ale my přece nepatříme k těm, kdo odpadají a zahynou, nýbrž k těm, kdo věří a dosáhnou života. (Žd 10,39)*

Jinými slovy, pro ty, kdo skutečně uvěřili v Krista jako Pána a Spasitele je jen jedna cesta: jít ve víře a v poslušnosti vpřed, i když čelíme zkouškám či pronásledování. Vzdát se Krista, který sám sebe obětoval na

kříži a vracet se k potěšením tohoto padlého světa nebo k prázdné slupce náboženství je krajně nebezpečné a z duchovního hlediska to může znamenat konec!

Pokud je vaše srdce vůči Bohu citlivé a denně se vzpíráte hříchu, mělo by vás toto varování znepokojit, ne však nadměrně znepokojit. Chodte dále s Pánem a on vás bezpečně dovede do svého nebeského království (2 Tm 4,18)!

OTÁZKY K DISKUZI

1. Který z uvedených čtyř názorů vám ve světle kontextu a zbytku Písma dává nejlepší smysl? Proč?
2. Kde je hranice mezi patřičným zkoumáním sebe sama a nadměrným sebezpytováním (2 K 13,5; 1 K 4,3–4)?
3. Měli bychom člověka, který se hlásí ke křesťanství, ale nežije s Kristem, ujišťovat, že je spasen? Proč ano, proč ne?
4. Objasněte rozdíl mezi učením „spasen jednou, spasen provždy“ a doktrínou vytrvání svatých.

ZNAKY ŽIVÉ CÍRKVE II.

Jaroslav Kernal

Článek na stránkách *Reformace* – [zde](#).

Církev jsou lidé, nikoliv budovy nebo organizace, ale jednotlivci, kteří tvoří svatý národ a kteří jsou jedinečným Božím vlastnictvím. Je to lid, který patří Bohu. Církev jsou jednotlivci, kteří nepatří sami sobě, ale mají vlastníka a podle toho vypadá jejich život. A tito jednotlivci jsou povoláni k tomu, aby hlásali velikost svého Boha a Vykupitele. Díky Bohu nejsme odkázaní na své vlastní představy o církvi, ale máme podle čeho se zařídit. Apoštol Pavel napsal Timoteovi:

- *Ale píši ti to pro případ, že bych se opozdil, abys věděl, jak je třeba si počínat v Božím domě, jímž je církev živého Boha, sloup a opora pravdy. (1Tm 3,15)*

Bůh nechtěl nechat své milované, svou církev bez pomoci, ale skrze Pavla napsal, že chce, aby služebníci věděli, jak je třeba si počínat v domě Božím, jímž je církev. Jaká je tedy církev, která buduje věřící a pomáhá jim naplňovat jejich poslání?

Pokračujeme v našem výkladu Skutků 2 a jsme u dalšího verše:

- *Všech se zmocnila bázeň, neboť skrze apoštoly se stalo mnoho zázraků a znamení. (Sk 2,43)*

Cokoliv zde čteme o Boží moci a slávě to všechno vyplývalo ze základů, které byly ve Slově Božím, společenství, připomínání si Ježíšova díla na kříži a modlitby.

Byla zde zjevná Boží moc, protože každou duši zachvátila bázeň. Byla zde zjevná Boží moc, protože skrze apoštoly se dělo mnoho zázraků. Tak to mnohem později dosvědčoval autor listu Židům:

- *Jestliže už slovo, které zvěstovali andělé, bylo závazné, takže každý přestupek a každou neposlušnost stihl spravedlivý trest, jak bychom tedy unikli my, kdybychom opomíjeli takovéto spasení? Na počátku je zvěstoval sám Pán a nám je potvrdili ti, kteří jej slýchali, což Bůh podle své vůle zároveň dosvědčoval znameními a divy, různými zázraky a udílením Ducha Svatého. (Žd 2,2-4)*

Vidíme tady, jak Bůh dosvědčuje své slovo svou mocí. A to je největší věc v Božím jednání, když lidé jsou ohromeni velikostí Boží. Zdá se, že tato bázeň se netýká jen věřících, ale všech lidí v Jeruzalémě. Podobné Boží jednání vidíme o několik desítek let později v Efezu.

- *To se rozhlásilo mezi všemi židy i pohany, kteří žili v Efezu; na všechny padla bázeň a jméno Pána Ježíše bylo ve velké úctě. (Sk 19,17)*

Bylo to něco velikého, co Bůh dává ze své milosti. Není to něco, co bychom mohli nějak vyžadovat, není to ani nic, co bychom nutně měli od Pána očekávat. Je to dar Jeho svrchované milosti, který udílí, kdy chce a jak chce.

O několik let později byla situace v Jeruzalémě taková, že v Jeruzalémě kvůli ohromnému pronásledování, nezůstali skoro žádní křesťané.

- *Saul schvaloval, že Štěpána zabili. Tehdy začalo kruté pronásledování jeruzalémské církve; všichni kromě apoštolů se rozprchli po Judsku a Samařsku. (Sk 8,1)*

Podobná situace se opakovala v Efezu:

- *Když však poznali, že je to Žid, všichni jedním hlasem křičeli asi dvě hodiny: „Veliká je efezská Artemis!“ (Sk 19,34)*

Vedlo to k tomu, že Pavel skoro po třech letech opustil Efez a vydal se do Makedonie (Sk 20,1). Pojdme se ale vrátit zpátky do druhé kapitoly Skutků a podívejme se ještě na to, jak je popsána tato první církev.

Byla to církev, která měla otevřené srdce, srdce proměněné Boží milostí.

- *Všichni, kteří uvěřili, byli pospolu a měli všechno společné. Prodávali svůj majetek a rozdělovali všem podle toho, jak kdo potřeboval. (Sk 2,44-45)*

Vypadá to, že tady byli první komunisté! Ne, musím vás zklamat, nebylo to tak. Tito lidé sice byli spolu a měli všechno společné, ale jejich jednání bylo dobrovolné, ochotné, radostné a hlavně - bylo vypůsobené Božím Duchem.

V průběhu dvou tisíc let křesťanství bylo mnoho lidí, kteří se odvolávali na tento text a volali po společném životě, po životě v křesťanské komunitě. Ale my musíme být velmi pečliví a dobře číst Boží Slovo. Když se podíváme do následujícího verše, uvidíme, že ne všichni prodali své domy, ale že se u některých lidí scházela církve. Vypadá to, že někteří lidé své domy měli. Podobně později, když v páté kapitole čteme o

Ananiášovi a Safíře, tak vidíme, že Petr je nekára kvůli tomu, že si něco z prodeje svého majetku nechali, ale proto, že podváděli a zatajili část svého zisku - chtěli se tak udělat lepšími v očích druhých a zároveň nechtěli nést celou váhu věci.

- *Ale Petr mu řekl: „Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce, že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole? Bylo tvé a mohl sis je přece ponechat; a když jsi je prodal, mohl jsi s penězi naložit podle svého. Jak ses mohl odhodlat k tomuto činu? Nelhal jsi lidem, ale Bohu!“ (Sk 5,3-4)*

Bůh nám nezakazuje soukromé vlastnictví, ale učí nás být dobrými správci toho, co máme. V Božím lidu není místo pro sebestředný individualismus. A je tragédií dnešní církve, že tolik lidí chce na církvi jenom těžit.

V Africe se říká, že v současné době je nejrychlejším způsobem zbohatnutí založení vlastní církve. To je nesmírná tragédie. A je smutné, že i u nás často vidíme, že církvi jde více o majetek než o Boží moc, která by byla zjevná mezi lidmi. Zde byli křesťané, kteří toužili po Boží moci a byli jí natolik uchváteni, že jejich majetek se pro ně stal druhořadou věcí.

Ale my se z tohoto textu můžeme naučit ještě více o církvi. Vidíme tady církve, která se stará. Vidíme tu křesťany, kteří jsou ochotní hodně obětovat. Tak to připomíná apoštol Pavel církvím v Galácii:

- *Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův. Myslí-li si někdo, že je něco, a přitom není nic, klame sám sebe. Každý ať zkoumá své vlastní jednání; pak bude mít čím se chlubit, bude-li*

hledět jen na sebe a nebude se porovnávat s druhými. Každý bude odpovídat sám za sebe. Kdo je vyučován v slovu, nechť se s vyučujícím dělí o všechno potřebné k životu. Neklamte se, Bohu se nikdo nebude posmívat. Co člověk zaseje, to také sklídí. Kdo zasévá pro své sobectví, sklídí zánik, kdo však zasévá pro Ducha, sklídí život věčný. V konání dobra neumdlévejme; neochabneme-li, budeme sklízet v ustanovený čas. A tak dokud je čas, činně dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry. (Ga 6,2-10)

A na jiném místě napomíná křesťany:

- *Kdo kradl, ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými. (Ef 4,28)*

A tak vidíme řadu lidí, vůči kterým máme mít jako křesťané velmi otevřené srdce: na prvním místě je to naše vlastní rodina:

- *Kdo se nestará o své blízké a zvláště o členy rodiny, zapřel víru a je horší než nevěřící. (1Tm 5,8)*

Dále jsou to lidé potřební a nuzní a to hlavně v církvi, především se tu jedná o vdovy a sirotky. A pak by to měli být ti, kdo nás vedou a starají se o nás jako pastýři.

- *Žádáme vás, bratří, abyste uznávali ty, kteří mezi vámi pracují, jsou vašimi představenými v Kristu a napomínají vás. (1Te 5,12-13)*

Prokazujte jim své uznání tím, že se o ně budete starat. Nenechte se okrást o tuto výsadu třeba tím, že ji přenecháte bezbožnému státu nebo neosobním strukturám své denominace. Toto je výsada všech znovuzrozených křesťanů a každý by jí měl využívat naplno.

A konečně mějte otevřené srdce tam, kde vidíte potřebu. Ale dělejte to s moudrostí, aby vás Bůh nazval dobrými správci toho, co vám svěřil. A mějte na paměti, že když budete jednat s otevřeným srdcem a štědrá rukou, Bůh se oslaví.

- *Každého dne pobývali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a dělili se o jídlo s radostí a s upřímným srdcem. Chválili Boha a byli všemu lidu milí. A Pán denně přidával k jejich společenství ty, které povolával ke spáse. (Sk 2,47-48)*

Je tady pevné společenství věřících, které veřejně i doma v soukromí uctívá Pána. Jsou tady lidé, kteří jsou naplněni radostí z Pána. A konečně jsou tu lidé, kteří jsou milí všemu lidu. To je veliké svědectví pro lidi kolem. Jsou tady lidé, kteří vydávají svědectví o Kristu, kteří zvěstují veliké věci, který nás povolal za tmy do svého podivuhodného světla.

Výsledek na sebe nenechá čekat – Pán přidává k církvi – DENNĚ!

Na začátku jsem ukazoval tři důvody, proč lidé nemohou žít takovým životem, který jako křesťanský život popisuje Boží Slovo - protože nejsou skutečně znovuzrozeni, protože nevědí, jak mají žít a protože jsou ve společenství, které dusí tento život. Na závěr chci přidat ještě jeden důvod - jsou lidé, kteří jsou líní a lhostejní. Je jim jedno, co říká Boží Slovo. Oni říkají, já na to nemám sílu, já nemohu, je tolik důvodů, které mi brání A tak se ničím neliší od těch, kteří nejsou znovuzrozeni a nemohou žít v plnosti svůj křesťanský život.

Pojďme se nyní modlit a můžeme reagovat na to, co jsme slyšeli z Božího Slova. Chceme být církví a křesťany, kteří zůstávají v učení

Božího Slova, kteří žijí v úzkých vztazích s druhými, chceme se v našich životech soustředit na dokonané dílo Ježíše na kříži a chceme se modlit. Tak to pojďme nyní udělat.

UCTÍVÁNÍ II.

Peter Smith

Článek na stránkách *Reformace* – [zde](#).

Nejzásadnější charakteristika člověka je to, co uctívá. To, co uctíváme, ukazuje, kde budeme trávit celou věčnost. V skutečnosti, být křesťanem znamená, uctívat Boha, nejen zde na světě, ale v nebi na věky! Ve skutečnosti, člověk nemůže uctívat Boha v nebi, když ho neuctívá během svého pozemského života.

Pro křesťany není otázka, koho uctíváme (protože uctívat Boha znamená být křesťanem), ale jak máme Boha uctívat. Jsou křesťané a kazatelé, kteří by o tom řekli, že nejlepší měřítko uctívání je tradice nebo co říká denominace. Pro mnohé uctívání znamená každou neděli chodit do kostela, modlit se před jídlem, a vyznávat hříchy. Ale pravda je, že křesťan může dělat takové věci a přece Boha neuctívat. Jiné lidé navrhnou, že musíš poslouchat své srdce, abys správně Boha uctíval. Pocity nás však mohou klamat a svést z cesty. Člověk se může cítit blízko Bohu, když ho uctívá podle svých představ, ačkoliv v tu chvíli Boha ve skutečnosti uráží. I když člověka uspokojuje to, co dělá při svém uctívání, a má to pro něho velký význam, neznamená to, že se to Bohu líbí.

Ale jak můžeme vědět, jestli naše osobní a společné uctívání je Bohu milé a přijatelné? Jak má vypadat naše uctívání? Dneska se budeme soustředit na osobní uctívání, a podíváme se na to, co o tom říká Bible.

Chvalme Boha, že nemusíme hádat, jaké uctívání se mu líbí, nebo zoufale vymýšlet, jak to máme uskutečnit. Bůh nám v Bibli jasně zjevuje, jaké uctívání si od nás přeje a jaké uctívání je pro něj nepřijatelné. Všechno, co potřebujeme vědět o uctívání Boha je v této knize, v Bibli!

Jak bychom Boha měli osobně uctívat?

Začněme devátou kapitolou třetí Mojžíšovy, abychom věděli, jak máme Boha uctívat. Pozadí příběhu popisuje nádhernou oslavu, kdy velekněz Áron a jeho syny Nádab a Abíhu poprvé přinesli oběti Bohu.

- *Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Vezmi Árona i s jeho syny, též roucha a olej pomazání i býčka k oběti za hřích, dva berany a košík nekvašených chlebů, a shromáždí celou pospolitost ke vchodu do stanu setkávání.“ Mojžíš učinil, jak mu Hospodin přikázal. Pospolitost se shromáždila ke vchodu do stanu setkávání a Mojžíš pospolitosti řekl: „Toto nám přikázal Hospodin udělat.“ ... Na hlavu mu nasadil turban a dopředu na turban připevnil zlatý květ, svatou čelenku, jak přikázal Mojžíšovi Hospodin. ... Pak vyzval Mojžíš Áronovy syny, aby přistoupili, oblékl jim suknice, přepásal je šerpou a vstavil jim na hlavu mitry, jak přikázal Mojžíšovi Hospodin. (Lv 9,1-5.9.13)*

Výrok „jak přikázal Mojžíšovi Hospodin“ je tak zdůrazněn, že Bůh to opakuje 15krát! Proč? Co se z toho můžeme učit? Bůh touží po tom, aby ho jeho lid uctíval podle toho, jak on to vyžaduje v svém Slově. A podívejme se na to, co se stane, když ho Boží lid ho uctívá podle jeho pokynů a naučení:

- *Potom pozvedl Áron ruce k lidu a dal jim požehnání. A sestoupil z místa, kde obětoval oběť za hřích a oběť zápalnou i pokojnou. Mojžíš s Áronem nato vešli do stanu setkávání. Když vyšli, dali lidu požehnání. Vtom se ukázala všemu lidu Hospodinova sláva. Od Hospodina vyšel oheň a pozřel na oltáři zápalnou oběť i obětovaný tuk. Všechn lid to spatřil, zajásal a padli na tvář. (Lv 9,22-24)*

To bylo naprosto úžasné vidět na vlastní oči oheň z nebe a Hospodinovu velikou slávu. A jak na to reagovali? Nemluvili ani nezaspívali. Kralický překlad nejlépe vyjadřuje smysl originálu takto, „Když uzřel veškeren lid, zkríkli a padli na tváři své.“ Zkríkli a padli na tváři! Obávám se, že to, co nazýváme uctíváním, je často něco jiného a nižšího. Kéž bychom hlouběji chápali a prožili takové uctívání.

Ale co se stane, když neuctíváme Boha podle jeho plánu? Bůh nepřijímá odraz chvály své veliké slávy a my nepřijímáme radost a spokojenost z Boží velikosti. Vidíme to v dalších verších desáté kapitoly. Zde je popis vysvěcení synů Árona na kněžstvo. Čekali na ten den celý život, avšak v této chvíli se nechovají podle Božího nařízení.

- *Áronovi synové Nádab a Abihú vzali každý svou kadidelnici, dali do ní oheň a na něj položili kadidlo. Přinesli před Hospodina cizí oheň, jaký jim nepřikázal. I vyšel oheň od Hospodina a pozřel je, takže zemřeli před Hospodinem. Mojžíš řekl Áronovi: „Toto mluvil Hospodin: Na těch, kteří jsou mi blízko, ukážu svou svatost, před veškerým lidem osvědčím svou slávu.“ Áron mlčel. Mojžíš tedy zavolal Míšaela a*

Elsáfana, syny Áronova strýce Uzíela, a poručil jim: „Přistupte a vynesete své bratry pryč od svatyně ven za tábor!“ (Lv 10,1-4)

Bylo to nesmírně smutný den, když je Bůh pozřel. Ale proč Bůh tak ohnivě reagoval? Text nám jasně vysvětluje, že „přinesli před Hospodina cizí oheň, jaký jim nepřikázal.“ Oni se ve svém uctívání chovali podle své vůle, svých nápadů a plánů než podle Božího jasného přikázání. Možná, že si myslíte, „Ale stalo se to v době starého Zákona. Dneska už Bůh nereaguje tvrdě, že? Už není tak přísný. Je určitě tolerantnější.“

Ne. Není to tak. Pojďme do Nového Zákona. Pamatujete si, co se stalo v případě Ananiáša a Safiry? Prodali svůj pozemek a dali apoštolům ty peníze. Tajně si však nechali část peněz pro sebe. A Bůh odmítl jejich uctívání a ukončil jak jejich uctívání, tak i životy. Skáceli se k zemi mrtví. Proč je Bůh okamžitě zabil? Protože lhali Duchu Svatému a nepoctivě uctívali Boha. Bratři a sestry, náš Bůh se nezmění a pozorně se dívá na naše uctívání. A Bible jasně učí, že Bůh nepřijímá uctívání, které není souladu s jeho slovem.

V Božím Slově najdeme čtyři druhy nepřijatelného uctívání.

1. Uctívání falešných bohů.

- *Nebudeš se klanět jinému bohu, protože Hospodin, jehož jméno je Žárlivý, je Bůh žárlivě milující. (Ex 34,14)*

Cokoliv máme na prvním místě kromě jediného zjeveného Boha, je falešný bůh, modla. Může to být rodina, peníze, majetek, náš čas a dokonce i služba. Job to přiznal a prohlašuje:

- *Jestliže jsem svou důvěru složil v zlato, třpytivému zlatu říkal: „V tebe doufám“, jestliže jsem se radoval, že jsem tak zámožný, že má ruka nabyla úctyhodného jmění, jestliže jsem viděl světlo sluneční, jak září, a měsíc, jak skvostně pluje po obloze, a mé srdce potají se dalo zlákat, abych polibek svých úst jim rukou poslal, i to by byla nepravost hodná odsouzení, neboť bych tím zapřel Boha shůry. (Jb 31,24-28)*

2. Uctívání pravého Boha ve špatné podobě nebo formě.

Když Bůh se zjevuje v Bibli, nemá konkrétní podobu a nechce, aby si ho jeho lid zobrazoval. Pamatujete si, co Bůh řekl Mojžíšovi, když si Izraelci odlili sochu býčka?

- *Promluvil Hospodin k Mojžíšovi: „Sestup dolů. Tvůj lid, který jsi vyvedl z egyptské země, se vrhá do zkázy. Brzy uhnuli z cesty, kterou jsem jim přikázal. Odlili si sochu býčka a klanějí se mu, obětují mu a říkají: To je tvůj bůh, Izraeli, který tě vyvedl z egyptské země.“ (Ex 32,7-9)*

Když se modlíme k Bohu nebo o něm rozjímáme, jaký obraz máme mít o Bohu? Žádný! Protože žádná představa Boha nemůže správně odrazit jeho velikou slávu. Možná, že to je důvod, proč Bůh je popsán jako oheň nebo světlo. Není možné udělat sochu světla.

3. Uctívání pravého Boha podle svého způsobu.

Farizeové uctívali Boha podle svého náboženského systému a tradice a dostal nejsilnější varování.

- *Ježíš se jich ptal: „A proč vy přestupujete přikázání Boží kvůli své tradici?“ (Mt 15,3)*

Jejich uctívání bylo naprosto ohavné, protože dávali přednost své tradici a ignorovali Boží pokyny.

4. Uctívání pravého Boha správným způsobem, ale se špatným postojem.

Navenek takové uctívání vypadá v pořádku – správná slova, projev úcty, ale srdce je chladné a netečné vůči Bohu. To je uctívání, které Ježíš nenáviděl:

- *„Lid tento ctí mě rty, ale srdce jejich je daleko ode mne; marně mě uctívají...“ (Mt 15,8-9)*

Náš vševědoucí Bůh nejen slyší to, co říkáme v modlitbě, ale vidí postoj srdce. Nejen vidí, kolik mu dáváme, ale ví, z jaké motivace mu dáváme (z nutnosti nebo z vděčnosti). Náš Bůh vidí až do nitra srdce, a nepřijímá polovičaté uctívání.

Tak, je nám jasné, jaké uctívání se Bohu nelíbí. Takže se podíváme na uctívání, které je přijatelnou vůní pro Boha.

Jan 4 je základní a definitivní text v Novém Zákoně, který se týká uctívání. Desetkrát používá řecké sloveso *proskyneo*, nejfrekventovanější sloveso používané pro uctívání v Novém Zákoně. Samařská žena nepochopila podstatu pravého uctívání. Podívejme se na její dilema:

- *„Naši předkové uctívali Boha na této hoře, ale vy říkáte, že místo, na němž má být Bůh uctíván, je v Jeruzalémě!“ Ježíš jí odpoví: „Věř mi, ženo, že přichází hodina, kdy nebudete ctít Otce ani na této hoře ani v*

Jeruzalémě. Vy uctíváte, co neznáte; my uctíváme, co známe, neboť spása je ze Židů.“ (J 4,20-21)

Ježíš zde zdůrazňuje, že místo uctívání není vůbec podstatné. Uctívání by spíše mělo být způsobem života, kdekoliv jsme. Ježíš potom předkládá podstatu správného uctívání:

- *„Ale přichází hodina, ano již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctíli. Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě.“ (J 4,23-24)*

Činit v Duchu a v pravdě! Co to znamená? Ježíš mluví přesně k situaci ženy. Na hoře Gerazim, Samařané nadšeně uctívali, ale bylo to nadšené bludařství. Byli nadšení při uctívání, ale měli špatnou doktrínu. V druhém extrému, Židé uctívali v Jeruzalémě podle pravdy, ale bylo to prostě mrtvé a sterilní uctívání. Náš nebeský Otec od nás však hledá uctívání v Duchu a v pravdě!

V Duchu mluví o lidském duchu, který musí být cele odevzdán Duchu svatému. To zahrnuje čistotu od hříchu. Prostě není možné uctívat Boha a tolerovat všelijaký hřích v životě. Král David nemohl Boha uctívat, dokud se neodvrátil od hříchu a prosil o odpuštění:

- *Odvrať svou tvář od mých hříchů, zahlad' všechny moje nepravosti. Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. (Ž 51,11-12)*

A v důsledku odpuštění hříchu, byl David uschopněn Boha uctívat v duchu:

- *Panovníku, otevři mé rty, ať má ústa hlásají tvou chválu. Zkroušený duch, to je oběť Bohu. Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš! (Ž 51,17-19; Ž 30,11-13)*

Chcete nadšeně a radostně uctívat Boha ve svém každodenním životě? Proste Boha, aby vám ukázal oblasti, kde tolerujete hřích v srdci, aby nepřekážel tvému uctívání v duchu.

Uctívání je však neskonale víc než pocity a emocionální projevy. Teď se podívejme na uctívání v pravdě. Pravé uctívání musí být reakcí na pravdu Božího slova. Pravda je předpoklad uctívání a z toho vyplývá nadšení. Nejhlubší a nejnadšenější uctívání v pravém smyslu slova je reakce na osobní oslovení z Božího slova. Čím více načerpáme z Božího slova o Boží velebnosti a velikosti, čím více budeme schopni to odrazit k Němu. To je uctívání!

Podívejme se, jak to Boží lid mocně prožil pod vedením Nehemjáše:

- *I otevřel Ezdráš knihu před zraky všeho lidu, stál totiž výše než ostatní lid. Když ji otevřel, všechen lid povstal. Ezdráš dobrořečil Hospodinu, Bohu velikému, a všechen lid odpověděl s pozdviženýma rukama: „Amen, amen.“ Padli na kolena a klaněli se Hospodinu tváří až k zemi. (Neh 8,5-6)*

To je stejný princip, který apoštol Pavel učí křesťany v Koloském:

- *Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. (Ko 3,15-16)*

Někdy mám dny, kdy se mi nechce číst Bibli. Chvála Bohu není to často. Ale když se to děje, co mám dělat? Nečíst, aby čtení nebylo zákonické? V žádném případě! Musím vyznat Bohu, že mám takový nezávislý a chladný postoj vůči Němu a prosit o odpuštění. A pak smím Bibli číst a Boha uctívat.

Proto uctívání není duchovní vypínač, který můžeme zapnout nebo vypnout. Celý náš život by měl být uctíváním a bohoslužbou k Boží slávě.

- *Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé. (Ř 12,1-2)*

JEDNODUCHOST V KÁZÁNÍ

John Charles Ryle

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Již král Šalamoun v knize Kazatel říká: „**Píše se tolik knih, že to nebere konce**“ (12:12). Existuje jen málo oblastí, o kterých toto tvrzení platí více než o kázání. Počet knih, napsaných za účelem pomoci kazatelům lépe kázat, je tolik, že by mohly naplnit malou knihovnu. Vydáním dalšího krátkého pojednání se pouze snažím dotknout jednoho aspektu této oblasti. Nesnažím se předstírat, že se budu zabývat obsahem a účelem kázání. Záměrně ponechávám stranou aspekty kázání, jako je vážnost, aplikace, živost, přívětivost a podobné faktory a také se nebudu věnovat porovnávání výhod a nevýhod kázání s písemnou přípravou a bez ní. Budu se snažit, abych se držel pouze jednoho aspektu, který má mnohem menší uznání, než si zaslouží. Tímto aspektem je **jednoduchost jazyka a struktury textu kázání**.

O jednoduchosti v kázání bych měl být schopen svým čtenářům něco málo říci především díky svým zkušenostem. Má služba začala před 45 lety na jedné venkovské farnosti, kde jsem strávil podstatnou část své služby tím, že jsem kázal zemědělcům a jiným pracovníkům. Moc dobře znám onu velkou obtíž, kterou je udržení pozornosti těchto posluchačů a ujištění se, že všemu dobře rozumí. Po stránce jazyka a formy kázání bych mnohem radši kázal pro Oxford nebo Cambridge, pro spolky

prvotřídních právníků nebo pro komory parlamentu než pro zemědělsky orientované shromáždění v parném letním odpoledni. Slyšel jsem o zemědělci, který si užívá neděli více než ostatní dny v týdnu a na otázku proč, odpověděl: „Protože si pohodlně sedím v kostelní lavici, dám si nohy nahoru, vypnu hlavu a hezky si zdřímnu.“ Někteří mí mladší přátelé ve službě mohou být jednoho dne také povoláni kázat do obdobného shromáždění a byl bych velmi rád, kdyby mohli využít mých poznatků.

Než přejdeme k hlavnímu tématu, rád bych ujasnil některé věci v následujících **čtyřech úvodních poznámkách**.

1. Za prvé bych rád všechny své čtenáře vyzval, aby si zapamatovali, že **dosáhnutí jednoduchosti při kázání je věcí velmi důležitou pro každého kazatele, který si přeje být ku prospěchu duším lidí**. Pokud při svém kázání nemluvíte jednoduše, tak vás lidé nebudou chápat a pokud vás lidé nebudou chápat, jak potom lidem vlastně pomáháte? Řčení Quintiliana je v tomto ohledu velmi výstižné: „Pokud nechcete být pochopeni, zasloužíte si být opomíjeni.“ Samozřejmě bude první námitkou kazatelů, že musí kázat pravdu a to pravdu celou, úplnou a nic jiného než „pravdu v Ježíši“. Ale kazatelé dále usilovat i o to, aby jejich kázání byla pochopena. A pochopena nebudou velkou částí posluchačů, pokud nebudou podána jednoduše.

2. V úvodu bych dále rád zdůraznil, že **dosáhnutí jednoduchosti v kázání není v žádném případě lehkou záležitostí**. Nic nemůže být větší chybou, než si to myslet. „Podat těžké záležitosti jako těžké,“ když použijeme podstatu výroku arcibiskupa Ushera, „je v moci nás všech, ale

podat těžké záležitosti tak, aby vypadaly jednoduše a srozumitelně, je výsadou pouze pár řečníků.“ Před 200 lety jeden z nejmoudřejších a největších puritánů prohlásil, „že většina kazatelů míří vysoko a neberou ohled na posluchače“. Toto je stále aktuální i v roce 1837! Obávám se, že velká část našeho kázání je pro naše posluchače tak složitá, že jí lidé rozumí, jak kdybychom kázali v řečtině. Když lidé slyší prosté kázání nebo si čtou jednoduché pojednání, mají tendenci prohlašovat: „Jak pravdivé! Jak jasné! Jak lehké k pochopení,“ ale také mají tendenci si myslet, že psát tímto způsobem dokáže každý. Dovolte, abych čtenářům vysvětlil, že **psát jednoduše, jasně, zřetelně a působivě je extrémně těžká záležitost**. Podívejte se na kázání Charlese Bradleyho z Clapham. Jeho kázání se čte velmi dobře. Je tak jednoduché a přirozené, že všem přijde jasné, jako slunce na obloze. **Každé slovo je správně zvoleno a je na správném místě**. Přesto tato kázání od Bradleyho vyžadují velmi velkou námahu. Ti z vás, kteří bedlivě četli knihu *Vikář Wakefieldský* od Goldsmitha si musí povšimnout úžasné přirozenosti, jednoduchosti a prostosti jazyka. A přitom je všem známá ohromná míra nepříjemností, potíží a času, kterou si příprava díla vyžádala. Nechť je *Vikář Wakefieldský* porovnán s *Rasselasem* od Samuela Johnsona, který byl údajně sepsán během pár dní a pod velkým tlakem. Rozdíl je velmi patrný. Ve skutečnosti, když používáme dlouhá slova, když se snažíme vypadat vzdělaně, když po našem kázání lidé říkají: „Jak nóbl! Jak chytré! Jak znamenité,“ tak nemusíte nutně do přípravy vkládat mnoho úsilí. Ale napsat něco, co zasáhne a zůstane, psát nebo kázat něco, co potěší, bude chápáno a přilne k srdci čtenáře a nebude

zapomenuto, něco na co můžeme spoléhat, je velmi náročná záležitost, které je jen málokdy dosaženo.

3. Dále mi dovolte objasnit, že když mluvím o jednoduchosti v kázání, **v žádném případě nechci, aby si mí čtenáři mysleli, že mluvím o kázání dětinském.** Pokud si myslíme, že se chudým lidem líbí dětinské kázání, tak se velmi mýlíme. Stačí, aby našim posluchačům projela jednou v hlavě myšlenka, že je považujeme za shromáždění neznalých vesničanů, kterým stačí pouze nějaká „dětinská duchovní strava“, a naše příležitost prospět těmto lidem je kompletně ztracena. Lidé nemají rádi ani náznak blahosklonného kázání. Mají pocit, že je nebereme jako sobě rovné, ale jako podřadné. Lidé takové chování ze své podstaty nesnáší. Okamžitě se k vám otočí zády, zacpou si uši a urazí se. Potom můžete již kázat pouze do větru.

4. Na závěr bych rád dodal, že **k jednoduchosti při kázání nevede obhroublý ani vulgární projev.** Je možné mluvit jednoduše a zároveň být jako gentleman s vybranými způsoby a chováním, být galantní a noblesní. Je velkou chybou myslet si, že nevzdělaní a negramotní lidé preferují kázání od nevzdělaného a negramotného člověka. Předpoklad, že evangelista laik nebo učitel Písma, který neovládá latinu a řečtinu, pouze zná svou Bibli, je vítanější než vzdělanec z Oxfordu, který umí kázat nebo výřečný muž z Cambridge, je velmi zcestný. Lidé tolerují neomalenost a vulgaritu pouze tehdy, když nemají jinou možnost.

Nyní, po ujasnění záležitostí těmito poznámkami, můžeme přejít k pěti stručným radám, které se jeví jako nejlepší metody k dosažení jednoduchosti v kázání.

1. Pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, tak mou první radou je, **abyste se ujistili, že výborně rozumíte tématu vašeho kázání.** U tohoto bodu vás žádám, abyste dávali obzvlášť pozor. Ze všech pěti rad, které zde poskytnu, je tato tou nejdůležitější. Při výběru pasáže ke kázání si buďte jisti tím, že jí rozumíte a vidíte všechny souvislosti, že přesně víte, co je vaším cílem, co chcete lidi naučit, čeho chcete dosáhnout a co chcete, aby si lidé odnesli domů. **Pokud sami začínáte v mlze, tak se můžete spolehnout na to, že i lidé, kterým kážete, budou tápat ve tmě.** Cicero, jeden z největších antických řečníků, před mnoha lety prohlásil: „Nikdo nemůže jasně a výřečně mluvit o tématu, kterému sám nerozumí.“ Já s Cicerem v tomto bodě naprosto souhlasím. Arcibiskup Whately byl velmi přesný při pozorování lidské povahy a správně prohlásil o velké části kazatelů, že „nikam nemíří a nic také netrefí. Jako muži, kteří ztroskotali na neznámém ostrově a vydali se na průzkumnou cestu. S neznalostí vyrazili a s neznalostí také cestovali celý den.“

Obzvlášť žádám všechny mladé kazatele a služebníky, aby si zapamatovali tuto první radu. Důrazně opakuji: „Ujistěte se, že důkladně rozumíte vašemu tématu. Nikdy si nevybírejte pasáž, u které si nejste plně jisti jejím významem.“ Varujte se nejasných pasáží, které se například týkají nenaplněných nebo symbolických proroctví. Pokud se lidé budou snažit nepřetržitě kázat v obyčejném shromáždění o pečetích,

číších a polnicích ze Zjevení, o chrámu v Ezechielovi nebo o předurčení, svobodné vůli a věčném záměru Boha, tak žádnému inteligentnímu člověku nebude překvapením, že nedokážete dosáhnout jednoduchosti. Neříkám, že se nemáme těmito tématy čas od času zabývat, když k tomu bude vhodná doba i publikum. Pouze se zde snažím říci, že to **jsou velmi hluboká témata, o kterých i znalí křesťané často debatují a je téměř nemožné je podat jednoduše**. Musíme jasně rozumět našemu tématu, pokud ho chceme podat jednoduše. V Bibli jsou stovky prostých témat k nalezení.

Ze stejných důvodů se vyhybejte tématům, kterým říkám „smyšlená“ nebo „**předuchovnělá**“ a jejich následnému podání způsobem, který Duch svatý nikdy pro tyto texty nezamýšlel. Neexistuje téma, které by bylo důležité pro zdraví duší a Bible by ho jasně nevyučovala a neupozorňovala na něj. Kazatel by nikdy neměl vytahovat z Písma závěry, jako když zubař trhá zuby z čelisti, jakkoliv správné mohou být, pokud nejsou jasné, doslovné a inspirované. Kázání může vypadat velmi nablýskaně a geniálně a lidé z něho mohou odcházet se slovy: „Máme to ale dobrého kazatele!“ Pokud ale lidé při přezkoumání nemohou myšlenky kázání najít v Písmu a také naopak Písmo v kázání, začnou být zmatení a myslet si, že Bible je natolik hluboká, že ji nelze pochopit. Pokud chcete dosáhnout jednoduchosti, vyvarujte se duchovnímu přehánění.

Dovolte mi vysvětlit, co mám na mysli, když mluvím o předuchovnělých tématech. Pamatuji si, že jsem kdysi slyšel o jednom kazateli v městě na severu, který byl známý pro kázání v tomto stylu.

Jednou kázal na text: „Anebo obětnímu daru chudáka, jenž trvanlivé dřevo vybírá“ (Iz 40,20). „Zde,“ prohlásil, „je chudý muž odkázán k bídě. Nemá co nabídnout, aby jeho duše došla upokojení. A co by měl dělat? Měl by hledat dřevo, které trvá věčně – čili kříž Ježíše Krista.“

Při jiné příležitosti, kdy se už nemohl dočkat, až bude vysvětlovat doktrínu o hříšné podstatě lidí, si vybral text o Josefovi a jeho rodině. Své kázání začal: „Jak se daří vašemu starému otci, o němž jste vyprávěli? Žije ještě?“ (Gn 43,27). Tuto otázku dokázal chytrým způsobem pokroutit tak, že se rozprava dostala ke zkažené podstatě, která přetrvává v lidech. Je to bezpochyby jedna z velkých pravd, ale určitě ne pravda, na kterou se tato pasáž zaměřuje. Věřím, že podobné případy budou varováním pro mladší kolegy. Pokud chcete kázat o hříšné zkaženosti lidské podstaty nebo o ukřižovaném Kristu, nepotřebujete hledat podobné, za vlasy přitažené, pasáže Písma, jako jsem právě předvedl. Pokud chcete být jednodušší, **snažte se vybírat jednoduché pasáže!**

Navíc, pokud si přejete mít jasný přehled o vašem tématu a tím získat základ pro jednoduchost, nebojte se **rozdělit vaše kázání** a uvést jednotlivé oddíly. Nemusím zmiňovat, jak ožehavá tato otázka je. Mnozí se dnes často bojí členit kázání do tří bodů. Dnešní trend mluví jasně proti rozčleňování kázání a musím upřímně říct, že živé, nerozdělené kázání je mnohem lepší, než kázání rozdělené hloupým, nelogickým způsobem. Nechť se každý rozhoduje sám podle svého uvážení. Kdo káže působivá kázání, která zůstanou v srdci posluchačů, nechť tak káže dále a vytrvá. Ať ale nepohrdá svým kolegou, který kázání rozčleňuje. Vše, co se snažím říci, je, že pokud chceme dosáhnout jednoduchosti v kázání, musí

v něm být **řád**, jako je řád v armádě. Jaký moudrý generál by v den bitvy míchal pěchotu, dělostřelectvo a kavalérii do jednoho zmateného celku? Který organizátor plesu nebo společenské večere by snil o tom, aby byly všechny lahůdky na stůl přineseny zároveň? Polévky, ryby, hlavní pokrm, maso, saláty, sladkosti a dezert, vše v jednom? O takovém hostiteli by si lidé sotva mysleli, že umí správně servírovat večeri. Nechť je ve všem řád. Řád, ať členění na tři použijete, nebo ne. Řád, i když budete vaše rozdělení vyjadřovat či nikoliv. Řád tak pečlivý, že vaše myšlenky a body na sebe budou navazovat s nádhernou pravidelností, jako pluk vojáků pochodující před královnou na přehlídce v parku Windsor.

Osobně se musím přiznat, že jsem za svůj život nekázal ani dvakrát, aniž bych kázání rozdělil do oddílů. Považuji za velmi důležité, aby si lidé zapamatovali, odnesli a chápali, co říkám a jsem si jist, že mi to umožňuje rozdělení kázání do oddílů. Jsou to v podstatě kolíčky, věšáky a poličky vaší mysli. Pokud studujete kázání pastorů, kteří byli a jsou úspěšní, vždy v nich najdete řád a často také rozdělení do oddílů. Ani trochu se nestydím říct, že často čtu kázání pana **Spurgeona**. Rád sbírám informace a stopy týkající se kázání ze všech možných zdrojů. David se nevyptával na Goliášův meč. Neříkal: „Kdo ho vyrobil? Kdo ho naleštil? Který kovář ho ukoval?“ Řekl pouze: „Není žádný meč, jako tento,“ jelikož ho použil, aby usekl hlavu jeho majiteli. Spurgeon je velmi schopný kazatel a dokazuje to tím, jak přitahuje v jednom velkém sboru. Vždy bychom měli zkoumat a analyzovat kázání, která přitahují lidi k sobě, aby tvořili jednotu. Když si nyní čteme kázání pana Spurgeona, všimněte si, jak jasně a srozumitelně rozčleňuje kázání a naplňuje každý

oddíl krásnou a přesto jednoduchou myšlenkou. Jak jednoduchá k pochopení jsou jeho kázání! Jak důkladně nám přináší velké pravdy, které na nás zůstanou, jako ocelové háky. Jakmile jednou zakoření v naší paměti, už nikdy je nezapomeneme!

Mou první radou, pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, je, abyste důkladně chápali téma kázání. Pokud chcete sami vědět, jestli tématu kázání dobře rozumíte, pokuste se ho rozčlenit a uspořádat. Mohu mluvit pouze za sebe; dělal jsem to takto od té doby, co jsem se stal kazatelem. Po dobu 45 let jsem měl zápisníky na poznámky, do kterých jsem si zapisoval obsah a názvy kázání, abych je mohl při potřebě použít. Kdykoliv jsem pohlédl na text Písma a chápal ho, zapsal jsem si ho do poznámek. Pokud jsem nedokázal text prohlédnout a pochopit, nemohl jsem o něm kázat, protože jsem věděl, že ho nebudu moci jednoduše podat a pokud ho nebudu moci jednoduše podat, raději bych ho raději neměl kázat vůbec.

2. Mou druhou radou je následující: **Ve všech svých kázáních se co nejvíce snažte používat prostá slova.** Nicméně vám musím vysvětlit, co tím myslím. Když mluvím o prostých slovech, nemyslím tím jednoslabičná slova nebo slova pocházející čistě z vaší země. V této záležitosti nemohu souhlasit s arcibiskupem Whatelym. Myslím, že v upřednostňování našich původem saských slov zachází příliš daleko, i když v tom, co říká, je velké množství pravdy. Raději preferuji rčení pohanského Cicera, který prohlásil, že řečníci by měli využívat slov, která lidé běžně používají. Ať už jsou, nebo nejsou původem z naší země nebo o dvou až třech slabikách. Dokud to jsou slova běžně používaná a lidmi

chápaná, tak na tom nezáleží. Jenom se ve všem svém počínání vyvarujte slovům, která chudší lidé chytře pojmenovali „slovníková“, tedy slova, která jsou příliš abstraktní, vědecká, akademická, složitá, vágní nebo příliš dlouhá. Mohou se vám jevit vhodně a znít velmi noblesně, ale jen málokdy jsou k něčemu dobrá. **Ta nejmocnější a nejvlivnější slova jsou zpravidla velmi krátká.**

Dovolte mi říci ještě jednu věc k ujasnění mylného dojmu, že požadovaná jednoduchá slova jsou vždy původem z vlastní země. Chtěl bych připomenout, že velká část slov, které nekoření v našem jazyce, je využívána autory známými pro svou jednoduchost. Vezměte si například známé dílo od Johna Bunyana a podívejte se na jeho název: *The Pilgrim's Progress*. Ani jedno z těchto slov není původem saské. Bylo by lepší, kdyby dílo pojmenoval sasky „The Wayfarer's Walk“? Tím, že to říkám, otevřeně přiznávám, že slova latinského a francouzského původu jsou obecně podřadná slovům saským a formuloval bych pravidlo, abyste používali čistě saská slova, pokud je to možné. Co se zde snažím vyjádřit, je, že se na věc nesmíte dívat pohledem, který slova odsoudí za nedostatečně dobrá a jednoduchá jenom proto, že nejsou saského původu. Obecně si však dávejte pozor, abyste nepoužívali příliš dlouhá slova.

Dr. Gee ve své vynikající knize „Our Sermons“ velmi obratně poukazuje na **zbytečnost použití dlouhých slov, která se v běžné mluvě nevyskytují**. Tvrdí například: „Používejte radši slovo radost místo blaženost, všemocný místo omnipotentní, zákaz místo proskripce, škodlivý místo zhoubný, následující místo v posloupnosti, vyvolat a

odvodit místo evokovat a dedukovat.“ Všichni bychom se měli silně zamyslet nad těmito body. Je dobré používat vytříbená slova na půdě Oxfordu nebo Cambridge, kde se nacházíme před posluchači vyšší úrovně a kážeme vzdělanému publiku. Při kázání obyčejnému shromáždění si buďte ovšem jistí, že čím dříve se zbavíte slovní zásoby na této vysoké úrovni a začnete používat obyčejná, běžná slova, tím lépe. Jedna věc se nikdy nemění – **bez prostých slov nebudete nikdy schopni dosáhnout jednoduchosti v kázání.**

3. Třetí rada, kterou poskytuji, pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, je následující: **Snažte se dosáhnout jednoduchosti ve struktuře textu kázání.** Budu se snažit znázornit, co tím myslím. Pokud se podíváte na kázání, která přednáší skvělý a velký Dr. Chalmers, nemůžete přehlédnout množství řádků, než se doberete konce věty. Toto považuji za velkou chybu. Ve Skotsku to možná obstojí, ale v Anglii by to nemělo nikdy šanci. Pokud chcete dosáhnout jednoduché struktury textu, tak si dávejte pozor na psaní mnoha řádků bez pauzy, **aby posluchači měli alespoň chvíli na nabrání dechu.** Varujte se dvojteček a středníků. Zůstaňte u teček a čárek a pište, jako byste měli astma nebo trpěli slabým dechem. Nikdy nepište a neprohlašujte velmi dlouhé věty a odstavce. Využívejte častých přerušení a pokračování, čím častěji to budete dělat, tím více se přiblížíte jednoduché struktuře textu kázání. Velmi dlouhé věty plné čárek, středníků a závorek srovnané do odstavců o délce několika stránek jsou kompletním selháním z hlediska dosažení jednoduchosti. Musíme mít na mysli, že se kazatelé potýkají s posluchači, a ne čtenáři. Co se dobře čte, se nemusí dobře poslouchat.

Čtenář si vždy může dopomoci tím, že se ohlédne na řádky, které už četl a tím si osvěží paměť. Posluchač však slyší věci pouze jednou, a pokud se během vašeho kázání ztratí kvůli dlouhé větě, je jen mála šance, že se opět chytí a zorientuje.

Opět říkám, že jednoduchost struktury kázání závisí na **správném použití úsloví a záměrných, rázných vět**. To je velmi důležité. Právě zde je, dle mého názoru, největší hodnota, kterou například najdete v komentáři od Mathewa Henryho nebo v *Úvahách* od Bishopa Halla. Podobné záležitosti se také nachází v knize „Papers on Preaching“, která je mnohem méně známá než by si zasloužila. Podívejte se na pár příkladů toho, co mám na mysli: „Čeho dosáhneme v tomto čase, to s námi bude na věčnost.“ „Cesta do pekla je dlážděna dobrými úmysly.“ „Opuštění hříchu je nejlepším důkazem odpuštění hříchu.“ „Jen málo záleží na způsobu naší smrti – na způsobu našeho života však záleží mnoho.“ „Nepohoršuj se nad povahou lidí, ale neopomíjej jejich hřích.“ „Svět by byl hned čistým místem, kdyby si každý zametl před vlastním prahem.“ „Lež má krátké nohy – je těžké s nimi utéct.“ „Kdo začne s modlitbou, skončí s chválou.“ „Není všechno zlato, co se třpytí.“ „Bez práce nejsou koláče, platí pro církve stejně, jako pro všechny.“ „Bible má mělčiny, kterými se i jehně přebrodí, ale také hloubky, kde i slon musí plavat.“ „Jeden zločinec na kříži byl zachráněn, aby nikdo nezoufal, pouze jeden, aby nikdo nepovažoval milost za samozřejmou.“

Úsloví a podobná důrazná a kontrastní rčení dávají kázání nádhernou jasnost a dynamiku. Usilujte, abyste jimi zaplnili svou paměť. Využívejte je správným způsobem. Umístění na konci odstavců je obzvlášť dobré a

bude velkou pomocí při dosahování jednoduchosti ve struktuře kázání. Dlouhých, komplikovaných, složitých vět se ale vyvarujte!

4. Mou čtvrtou radou je: **Pokud si přejete mít jednoduchá kázání, buďte přímí v oslovení!** Co tím myslím? Myslím tím, abychom si navykli oslovení „já“ a „vy“. Pokud někdo při kázání používá přímý styl oslovení, je mu často vytýkáno, že je příliš nafoukaný a sobecký. Výsledkem toho je, že se kazatelé přímému stylu oslovení vyhýbají a raději se spokojí s pokorným a skromným „my“. Pamatuji si dobrého biskupa Villierse, jak říká, že označení „my“ by měli používat pouze králové a obchodní společnosti, ale faráři by měli vždy říkat „já“ a „vy“. S tímto výrokem z hloubi srdce souhlasím. Musím říci, že sem nikdy nepochopil, co to slavné kazatelské „my“ vlastně znamená. Myslí kazatel, který v celém svém kázání prohlašuje „my“, sám sebe a biskupa? Nebo myslí sebe a sbor? Nebo sebe a shromáždění? Sebe a církevní otce? Sebe a reformátory církve? Nebo sebe a všechny moudré na světě? Nebo má zkrátka na mysli pouze sebe? Obyčejného „Johna Smitha“, nebo „Thomase Jonese“? Pokud tím myslí pouze sám sebe, tak jaký má prosím vás důvod k používání množného čísla a ne jednoduchého „já“? Když navštěvuje členy sboru, sedí u postele nemocných, vyučuje své studenty, objednává si u pekaře chléb nebo u řezníka maso, tak přece neříká „my“, ale „já“. Rád bych tedy věděl, proč neříká „já“ i za kazatelnou? Jaké právo má kazatel, jakožto skromný muž, mluvit i za další lidi? Proč se v neděli zkrátka nepostaví a neřekne: „Při čtení Písma, **jsem** našel část textu obsahující záležitosti, které **bych** vám rád nyní předložil?“

Jsem si jist, že mnoho lidí nechápe, co kazatel použitím „my“ přesně myslí. Tento výraz zanechává posluchače v nejasnosti. Pokud řeknete: „**Já**, kazatel tohoto sboru, vám nyní chci říci něco, co se týká vašich duší, něco, čemu byste měli věřit, něco, co byste měli vykonat,“ tak vám bezpochyby všichni rozumí. Pokud ale začnete mluvit v nejasném množném čísle o tom, co bychom „my“ měli dělat, mnoho našich posluchačů neví, kam míříte a jestli mluvíte o nich, nebo o sobě. Toto vám předkládám a naléhám na mladší kolegy ve službě, aby na tento bod nezapomínali. **Snažte se být přímí, jak jen to půjde.** Nehleďte na věci, které o vás lidé budou říkat. V tomto bodě se nesnažte napodobovat Chalmerse, Melvilla nebo další soudobé kazatelské celebrity. Nikdy neříkejte „my“, pokud máte na mysli „já“. Čím více si zvyknete promlouvat k lidem v první osobě jednotného čísla, jako starý biskup Latimer, tím více dosáhnete jednoduchosti při vašich kázání a tím více vás budou lidé chápat. Slávou Whitefieldsových kázání je jejich přímost. Naneštěstí byly tak špatně zaznamenány, že je již v dnešní době nemůžeme docenit.

5. Pátou a poslední radou, kterou vám dám, je: **Pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, musíte hojně používat příběhy a názorné příklady.** Na názorné příklady musíte pohlížet jako na okna, díky kterým je na předmět kázání vpuštěno více světla. O tomto bodě by se dalo promlouvat velmi rozsáhle, ale omezení krátkého pojednání mě nutí se tímto tématem zabývat pouze velmi krátce. Nepochybně vám nemusím připomínat toho, kdo „promlouval jako nikdo jiný“ - našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Pečlivě prostudujte všechna evangelia a

všimněte si množství názorných příkladů, které jeho kázání obsahují. Kde jinde se setkáváme s takovým množstvím přirovnání a podobenství, jak v jeho promluvách! Neexistovalo nic, z čeho by Ježíš nedokázal vyvodit vyučování. Ptáci na obloze, ryby v mořích, ovce, kozy, pole, vinice, oráč, rozsévač, žnec, rybář, pastýř, vinař, žena připravující oběd, květiny, tráva, břeh, svatební hostina a hrobka, z toho všeho dokázal udělat prostředky k dopravení myšlenek do srdce posluchačů. Podobenství jako marnotratný syn, dobrý Samaritán, deset družiček, král připravující svatbu svému synu, boháč a Lazar, o zlých vinařích a další, jsou neskutečně **poutavé příběhy**, které náš Pán vypráví za účelem předání velkých pravd do srdcí posluchačů. Snažte se následovat a více se přibližovat příkladu našeho Pána.

Pokud se při kázání pozastavíte a řeknete: „Nyní vám řeknu příběh,“ ručím vám, že všichni, kdo tvrdě nespí, napnou své uši a začnu poslouchat. Lidé mají rádi připodobnění, názorné ukázky a dobře vyprávěné příběhy a budou je poslouchat, i kdyby neposlouchali při všem ostatním. Ukázky a přirovnání můžeme získat z nespočetného množství zdrojů! Vezměte si vše, co nám poskytuje **příroda** kolem nás. Podívejte se na oblohu a na zem. Podívejte se na historii. Podívejte se na všechna odvětví **vědy**: na geologii, botaniku, chemii, astronomii. Existuje na nebi a zemi vůbec něco, z čeho bychom nemohli vzít přirovnání, abychom přiblížili posluchačům zprávu evangelií? Přečtěte si kázání biskupa Latimera. Jsou to možná ta nejpopulárnější kázání, která byla kdy přednesena. Přečtěte si díla puritánů Brookse, Watsona a Swinnocka. Jsou plné znázornění, přirovnání, metafor a příběhů! Vezměte si kázání

pana Moodyho. Co je tajemstvím jeho popularity? Jeho kázání jsou naplněna radostnými příběhy. Jedno arabské přísloví praví, že **tím nejlepším řečníkem je ten, kdo dokáže z uší udělat oči!**

Za sebe mohu říci, že se snažím nejen příběhy vyprávět, ale ve venkovských sborech také lidem předkládat snadné příklady, které lze jednoduše vidět. Například, když chci dokázat, že za vším stojí nějaký strůjce, bytost, která stvořila tento svět. Někdy jsem vytáhl svoje hodinky a řekl: „Podívejte se na tyto hodinky. Jak skvěle jsou vyrobené. Myslí si snad někdo z vás, že se všechny ty šroubky, kolečka a tyčinky spojily dohromady náhodou? Neřeknete snad, že zde musel být hodinář? A pokud ano, tak jistě můžeme říci, že tento svět musel také stvořit nějaký Stvořitel, jehož dílo a působení můžeme sledovat na každé z planet, které tak majestátně obíhají každoroční cyklus a zachovávají čas s přesností na sekundu. Podívejte se na svět, ve kterém žijete a na všechny ty úžasné věci, které v něm jsou. Budete mi tvrdit, že Bůh neexistuje, a všechno to stvoření je výsledkem náhody?“ Nebo jsem někdy vytáhl svazek klíčů a zatřásl s ním. Celé shromáždění se při cinkání klíčů ohlédlo. Poté jim řeknu: „Byly by klíče vůbec potřeba, kdyby všichni byli dokonalí a čestní? Co tento svazek klíčů říká? Dokazují, že srdce lidí je nade vše prolhané a zoufale zkažené.“ **Ukázka** je, troufám si tvrdit, jeden z nejlepších postupů, jak zajistit kázání jednoduchost, jasnost, zřetelnost a snadnou pochopitelnost. Věnujte tomuto bodu výjimečné úsilí. Používejte názorné ukázky, kde to jen lze. Mějte oči otevřené a hledejte příležitosti. Šťasten je ten kazatel, který má cit pro přirovnání a dobrou paměť naplněnou dobře vybranými příběhy a **názornými ukázkami**. Pokud je opravdový

Boží muž a ví, jak správně přednést kázání, nebude nikdy kázat prázdným lavicím.

Musím ovšem zmínit jedno varování. Při vyprávění příběhů také existuje vhodný a nevhodný způsob. Pokud někdo nedokáže vyprávět příběh přirozeným způsobem, raději by ho neměl vyprávět vůbec. I názorné ukázky, přes všechna jejich pozitiva, je možno přehánět. Pamatuji si dobrý příklad u velkého velšského kazatele Christmase Evanse. Zrovna se tiskne jedno z jeho kázání o úžasném zázraku, který se stal v Gadaře, kdy démoni posedli stádo prasat a to se vrhlo do jezera. Líčí to tak detailně, že se celé dění stává směšným, především kvůli výběru slov u pasáčků vepřů, kteří vypráví svému pánu, jaká škoda se mu právě přihodila. „Ach! Pane,“ říká jeden z nich, „všechna prasata jsou pryč!“ „Kam se poděla?“ ptal se jich pán, „kam utekla?“ „Seběhla do jezera.“ „Ale kdo je tam nahnal?“ „Ach pane! Ten úžasný muž.“ „Inu, co za muže to bylo? Co přesně udělal?“ „Inu, přišel a začal povídat zvláštní věci a celé stádo se z ničeho nic rozběhlo ze svahu rovnou do jezera.“ „Cože, i to staré černé prase a ostatní?“ „Ano pane, i to staré černé prase je pryč. Dívali jsme se a na poslední chvíli jsme zahlédli konec jeho ocasu mizet za okrajem svahu.“ Tento příklad je už příliš přehnaný. Znovu opakuji, obdivuhodná kázání Dr. Guthrie jsou občas tak přehlčena názornými ukázkami, že připomínají koláč, který je tvořen ze samých švestek a neobsahuje již téměř žádnou mouku. Do vašich kázání dávejte tolik barev a obrazů, kolik jen můžete. Použijte dobro a světlo ze všech zdrojů a z celého stvoření – z nebe i země, z historie a z vědy. Ale vždy existuje určitý limit. Musíte být opatrní, jakým způsobem používáte

barvy, jinak způsobíte stejně škody jako užitku. Barvu na kázání nenalévejte po **lžících**, ale natírejte ji **štetcem**. Pokud si budete pamatovat toto varování, tak vám barva jistě velmi usnadní dosáhnout jednoduchosti a jasnosti v kázání.

Mějte tedy na vědomí, že toto je mých 5 rad:

1. Pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, musíte výborně rozumět tématu, o kterém se chystáte kázat.

2. Pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, **musíte používat prostá slova**.

3. Pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, **musíte se snažit dosáhnout jednoduchosti ve struktuře textu kázání**, který obsahuje krátké věty a co nejméně čárek a středníků.

4. Pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, **buďte přímí v oslovení**.

5. Pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, **hojně využívejte příběhů a názorných ukázek**.

Dovolte mi na závěr přidat pár slov ohledně **APLIKACE**. Jednoduchosti v kázání nikdy nedosáhnete, pokud do toho nevložíte **velkou část úsilí**, především námahy a starostí. Znovu důrazně opakuji – námaha a starosti. Když byl velký malíř Turner dotázán, čím to je, že dokáže tak dobře kombinovat barvy, a tak výrazně se odlišuje od ostatních umělců, odpověděl: „Kombinovat je? Kombinovat? Kombinovat? Pane, no přece svou hlavou.“ Jsem přesvědčen, že i u kázání, nelze bez námahy a starostí téměř nic dělat.

Jednou jsem slyšel o mladém lehkomyšlném kazateli, který řekl Richardu Cecilovi: „Myslím, že potřebuji víc víry.“ „Ne,“ odpověděl moudrý muž, „potřebuješ více úsilí. Potřebuješ více námahy. Nesmíš předpokládat, že Bůh udělá práci za tebe, i když je připraven udělat ji skrze tebe.“ Naléhám na své mladší bratry ve službě, aby si to pamatovali. Prosím je, aby si dali na čas s přípravou svých kázání a aby podstoupili nepříjemnosti a cvičili svou mysl četbou. Dávejte si pozor na to, co čtete.

Nechci, abyste svůj čas trávili čtením církevních otců za účelem zlepšení svého kázání. Jsou velmi užiteční, pokud se využívají na vhodné záležitosti, pokud ale vybíráte s rozvahou, jsou mnohem užitečnější některá díla moderních autorů.

Čtete si dobré vzory a obeznamte se s dobrými příklady jednoduchého kázání. Za nejlepší vzor považujte Bibli. Pokud mluvíte stejným stylem, kterým je napsána, budete mluvit dobře. Přečtěte si nesmrtelné dílo od Johna Bunyana *Poutníková cesta*. Pokud chcete dosáhnout jednoduchosti v kázání, čtete si ho znovu a znovu a znovu. Nepovažujte puritánskou četbu za zbytečnou. Někteří tito autoři jsou bezpochyby těžkopádní. Goodwin a Owen jsou velmi hutní, ale zároveň jsou dělostřelectvem na správném místě. Čtete si knihy od Baxtera a Watsona, Trailla a Flavela, Charnocka, Halla a Henryho. Dle mého názoru jsou to vzory toho nejjednoduššího jazyka, kterým se ve starých dobách mluvilo. Nicméně si pamatujte, že jazyk se s dobou mění. Mluvili stejným jazykem jako my, ale jejich styl byl jiný. Kromě nich si čtete nejlepší vzory moderní doby, ke kterým máte možnost se dostat. Myslím si, že nejlepším anglickým

autorem posledních 100 let byl politický radikál William Cobbett. Myslím, že psal tou nejlepší saskou angličtinou, kterou svět kdy spatřil. V dnešních dnech neznám většího odborníka na stručně mluvenou saskou angličtinu, než Johna Brighta. Jako příklady dobré angličtiny se mezi staršími řečníky vyjímají proslovy Lorda Chathama a Američana Patrika Henryho. Na posledním místě nezapomínejme, že v anglickém jazyce se kromě Bible v jednoduchosti, jasnosti, výřečnosti a razanci nic nevyrovná nejlepším proslovům Shakespeara. Zde zmíněné vzory a jim podobné musí být pečlivě studovány. A to studovány s rozumem, pokud chcete dosáhnout dobré struktury textu vašich kázání. Na druhou stranu nezavrhujte rozmluvy s chudými a návštěvy lidí u nich doma. Sedněte si s lidmi u krbu a začněte s nimi debatovat nad vašimi myšlenkami ohledně různých témat. Snažte se zjistit, jakým způsobem přemýšlí a jakým způsobem se vyjadřují, abyste byli schopni udělat kázání, kterému budou rozumět. Tímto způsobem se budete mnoho učit, aniž byste si to uvědomovali. Budete neustále nalézat myšlenkové směry a budete mít nové nápady, co říci za kazatelnou.

Jednomu pokornému venkovskému faráři byla položena otázka, „zda studuje otce“. Tento dobrý muž odpověděl, že má pouze málo příležitostí studovat otce, jelikož jsou většinou na poli, když je volal. Ale kvůli tomu studoval více matky, protože ty byly většinou doma a mohl s nimi mluvit.

Vědomě či nevědomě uhodil tento muž hřebíček na hlavičku. Musíme se bavit s lidmi našeho sboru, když jsme mimo sbor, abychom mohli pochopit, jak k nim kázat, když ve sboru jsme.

1. **Na závěr** pouze řeknu, že ať kážeme cokoliv a jsme za jakoukoliv kazatelnou, ať už je naše kázání jednoduché, nebo není, ať kážeme z připravených poznámek, nebo bez nich, neměli bychom usilovat o velkolepé představení, ale o **kázání, které bude dlouhodobě prospěšné pro duše lidí!** U svých kázání se těmto představením vyvarujme. „Krásná“ kázání, „geniální“ kázání, „chytrá“ kázání, „populární“ kázání jsou často kázání, která nemají žádný dopad na společenství a nepřitahují lidi k Ježíši. Miřme tedy na kázání, která se opravdu dotknou srdce, myslí a svědomí lidí a nutí je nad věcmi přemýšlet a zvažovat je.

2. Všechna jednoduchost na světě vám je k ničemu, pokud **nedokážete jasně a úplně kázat prosté evangelium Ježíše Krista způsobem, kterým ho všichni pochopí.** Pokud Kristus ukřižovaný nemá ve vašem kázání své místo, pokud hřích není objasněn, jak by měl a pokud lidem není jasně řečeno, v co by měli věřit, čím by měli být a co by měli dělat, **je vaše kázání k ničemu!**

3. Všechna jednoduchost na světě vám je, při kázání opět k ničemu **bez dobrého a živého přednesu.** Pokud máte sklopenou hlavu a něco si mumláte nad svými poznámkami nezajímavým monotónním hučivým hlasem jako vosa v láhvi a lidé vám nebudou rozumět a neví, o čem mluvíte, bude vaše kázání k ničemu! Věřte tomu, že naše církve se přednesu kázání nevěnuje dostatečně. Stejně jako všechny ostatní oblasti spojené s teorií kázání, je i tato oblast v rámci anglikánské církve bohužel nedostatečná. Vím, že sám jsem začal kázat v New Forest, aniž by mi někdy někdo řekl, co za kazatelnou dělám dobře a co špatně. Výsledkem

tohoto stavu bylo, že můj první rok kázání byl v podstatě řadou experimentů. Na Oxfordu nebo Cambridge se nám v tomto ohledu také nedostane pomoci. Kompletní nedostatek nějakého řádného školení, jak kázat, je jednou z největších vroubků a defektů v systému anglikánské církve.

4. Především také nezapomínejme, že všechna jednoduchost na světě je k ničemu, bez **modlitby, aby se Duch svatý vylil na posluchače**, aby dal požehnání, a aby náš život aspoň do jisté míry odpovídal tomu, o čem kážeme. Nechť se naším cílem stane upřímný zájem o duše lidí kolem nás. Usilujme také o jednoduchost při kázání evangelia Ježíše Krista a nikdy nezapomínejme doprovázet naše kázání životem ve svátosti a vroucí modlitbou!

VZHŮRU K NEBESŮM (24)

Elizabeth Prentissová

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Dne 20. března.

Helena vrátila psaní dra. Cabota mlčky dnes ráno; ale hned po snídani se vydala na návštěvu k pí. Campbellové, s láhví silné polévky v ruce, kterou jsme měly odeslat již včera. Měla jsem rušný den před sebou; dohlédnout na obyčejné pečení sobotní a přípravu nedělního oběda, dohlédnout na úlohy svých dětí a vyzkoušet je, připravit jim čisté šaty a opravit celý košík jejich punčoch. Má mysl byla nějak rozptýlena těmito starostmi a těžko jsem pokračovala ve svých pracích pro své pohnutí ráno. Ale naučila jsem se aspoň čelit a bojovat proti takové roztržitosti, místo abych utíkala z bojiště, jak jsem činívala. Má víra v modlitby, mé útočiště v nich, stává se čím dále tím více základem mého života, a věřím s jedním mužem lepším a moudřejším, než jsem sama, že pouze modlitby stojí mezi mojí duší a nejlepšími dary Božími; jinými slovy, že mohu dostat a obdržím vše, za co žádám.

Sešla jsem do kuchyně, oblékla si kuchařskou zástěru, a dala se do práce; ovšem zvonek zazněl a chudá žena byla ohlášena. Je to velice sladké následovat rady Fenelonovy a poddat se Kristu ve všem tom vyrušování; ale v tomto okamžiku jsem pravila: „Achych!“ dříve nežli jsem myslila. Pak jsem si přála, abych tak nebyla učinila, a vyšla jsem

nahoru s veselou tváří, za jakoukoli cenu, k své nevítané návštěvě. Ukázalo se, že to jedna z mých chudých: veliký obr v sukních, v dokonalém zdraví a mající manžela, který by ji mohl podporovat, kdyby chtěl. Pravila jsem jí, že nemohu pro ni více činit; ona mi odpověděla hrubě a trvala na své žádosti. Byla jsem mrzuta; proč by také můj čas měl být takto mařen, tázala jsem se sama sebe. Konečně odešla, lajíc, až mne u srdce mrazilo. Mohla jsem pouze Boha za to prosit, aby jí odpustil a šla jsem po své práci. Sotva jsem ji vzala do ruky, když pí. Emburyová poslala pro vzorek, který jsem jí slíbila půjčit. Svlékla jsem zástěru a běžela nahoru přes dvoje schody; po dlouhém hledání jsem vzorek našla. Práce zahájena opět; zvonec zazněl znovu. Tetička chtěla, aby děti přišly brzy k obědu. Jít k tetičce, znamená pro ně hnedle tolik, jako jít do ráje.

Vše bylo nyní ve spěchu a poplašeno; snažila jsem se, abych byla klidná a nepopudila jich přílišnou péčí o nehty, uši a jiné viditelné části lidského ústrojí; ale když bylo již po všem, a já políbila všechny ty drahé tváře na rozloučenou a navrátila se do kuchyně, cítila jsem, že jsem nebyla pravou matkou, jako jsem jí chtěla být ve všech těchto malých nutnostech — ano, daleko od toho. Brigita nechala utéci mléko a konečně je připálila. Byla jsem popuzena a konečně unavena. Nevěděla jsem, kde vzít jiné, neboť Mařka byla zaměstnána cíděním stříbra (věru nemáme ho mnoho u nás) a jinou sobotní prací. Myslila jsem, že by se Brigita mohla dovtípit a odskočit pro ně za roh, třeba to nebylo její povinností, ale ona se nikdy nedovtípí. Vypadala tak zamračeně, jako bych byla já připálila mléko a ne ona. „Nevídáno!“ řekla jsem sama k sobě, „nedostane-li Arnošt žádného příkrmu?“ Uvážila jsem však, že nesluší se ode mne

libovolně nedbat Arnoštových libůstek, když se má při tom zcela dobře a oblibuje si tento malý přepych jako jiní lidé. Přemohla jsem svou pýchu a žádala jsem Brigitu, aby došla pro mléko, což ona učinila svým vrozeným hrdým způsobem. Když odešla, zrovna objednané zboží přišlo, jež jsem musela sama přejati. Arnošt poslal domů něco jablek, která jasně vyřizovala: „Chci nějaký jablkový závin, Katuško.“ Pohleděla jsem nervosně na hodiny a podnikla práci, abych ho uspokojila. Mařka přišla dolů s nářkem, že její matka, žijící v Brooklyně, je velice nemocna a že ji chce navštívit! Pohleděla jsem na hodiny opět; řekla jsem jí ovšem, aby šla, jakmile bude po obědě; to znamenalo, že musím dodělat, co její nepřítomností zůstane nedoděláno.

Konečně jsem byla v kuchyni hotova; nedělní oběd byl značně pod průměrem; běžela jsem nahoru, abych uklidila hromadu šatstva, které tam děti byly zanechaly před svým útekem a abych se poněkud upravila k obědu. Pak jsem se bála, že Arnošt bude nedochvilný a že Mařku zdrží; leč přišel právě, když padla jedna.

Běžela jsem mu radostně vstříc, potěšena, že mu mohu přece něco dobrého předložit. Byli jsme právě po obědě a hodlala jsem Mařce říci, že může jít, když zvonek zazněl opět, a pí. Fryová z Jersey City byla ohlašována. Řekla jsem Mařce, aby počkala, dokud nezvím, obědvala-li již; nikoli, dosud ne; přišla na návštěvu k přátelům, byla hladem znavena a nyní jí prokazují tu pozornost atd., atd. Měla s sebou mladou módní dámu, mně cizí, a jinou odněkud z Albany, jejíhož jména jsem nepostřehla. Omlouvala jsem se, že jsme již oběd ukončili; pí. Fryová

pravila, že se spokojí s číškou čaje a kouskem chleba a máslem, nic víc, drahá, nyní se nerozptylujte!

„Budte veselá a čilá a v přirozené náladě,“ šeptala; „neboť jsem přivedla tato děvčata sem, aby vás slyšela mluvit. Jsou připravena zamilovat se do Vás okamžitě.“

Tato slova zavřela má ústa.

Mařka brzy vše připravila pro tyto neočekávané hosty, jichž chuť k jídlu se plně osvědčila na všem jiném, nežli na chlebu s máslem. Pí. Fryová pravila, když byla snědla hnedle polovici bábovky, že by se chtěla pokusit pojíst sousto více, k čemuž Arnošt poznamenal, že je to vítězství ducha nad hmotou.

Když hovořily a smály se a jedly pohodlně, Mařka vypadala zcela jako obraz zoufání. Konečně jsem ji pohledem dala najevo, aby šla, když nový návštěvník byl ohlášen, pí. Winthropová z Brooklyna, jedna z Arnoštových nemocných, když ještě žila zde.

Prohlásila, že mu je nanejvýš zavázána a pravila, že nemohla jinak, než aby přišla se na něho podívat. Snažila jsem se ho omluvit, poněvadž jsem věděla, že mi za to bude vděčen, ale ne, ona ho musí vidět; on byl její „oblíbeným lékařem“, on měl takové příjemné domácí způsoby; a „já jsem mu tak nakloněna, jak Vám známo!“

Arnošt nepřijal svou „příznivkyni“ se zvláštním nadšením; ale pozval ji vedle k obědu a přisluhoval ji při tabuli, již jsme právě opustili. Právě jako muž! Ubohá Mařka musila běhat kolem a předkládat, co mohla; pí. Winthropová oddala se Arnoštovi a schválně pomíjela mne, což jsem

považovala za hrubé a neženské. Tázala se ho, četl-li jakousi knihu! On ne; pak pravila: „Pak se nepotřebuji ani tázat pí. Elliottové, četla-li ji ona. Tato rozkošná krmě, již tak pěkně dovede upravit, musí asi zaujati všechn její volný čas.“ „Ovšem,“ odvětil Arnošt. „Ale ona zamýšlí číst všechny zprávy novinářské o vraždách, jichž je plno v novinách.“

Pí. Winthropová pojala tato slova doslovně, odtáhla ode mne své sukně, podívala se na mne svými skly a pravila: „Ano?“ Konečně odešla. Helena přišla domů, a Mařka odešla. Podala jsem Heleně zprávu o svém dopoledni; zasmála se srdečně i byla jsem unešena, že mohu opět slyšet ten lahodný zvuk.

„Je málem pět hodin,“ řekla jsem, když jsme vše daly do pořádku, „ale celičký ten den promarněn byl hloupostmi. To není pravé žití. Komu jsem prospěla tohoto dne od šesté hodiny ranní?“

„Především mně,“ odvětila, líbajíc mé horké líce; „a potěšila jsi několik osob. Tvá a Arnoštova pohostinnost je vždy plná vnaď, obdivuji se jí u vás obou; a toto je jedna cestička, již nelze podceňovat, vedoucí ke skutečnému potěšení.“ Bylo to hezké od ní, že to řekla. Opravdu mne to uklidnilo.

Při večeři mi Arnošt vzdal čest za dobré řízení domácnosti. „Byl jsem přímo hrd na svou žínku při obědě,“ pravil.

„A přece jsi užil utrhačných slov o mé četbě, že prý hodlám číst jen o vraždách!“ namítala jsem.

„Ale tys tomu rozuměla,“ řekl se smíchem.

„Ale ta hrozná pí. Winthropová rozuměla tomu doslovně.“

„I co je nám do pí. Winthropové,“ odvětil. „Kdybys jen věděla, jaký já dělám rozdíl mezi vámi dvěma!“

Nezbývá, než přijímat život tak, jak je. Jeho domácí podrobnosti jsou tak pomíšeny s něžnými projevy ohledů snášenlivosti, lásky a přátelství, že člověk musí uvěřit, že Bůh spojil vše dohromady a nechce, aby bylo rozdvojeno. Je to jistě něco velikého, že můj manžel byl dnes spokojen se svou ženou a domácností; to mne blaží.

Dne 30. března.

Bouřlivý den a děti doma ze školy, a také se ozývalo nemálo švitoření a smíchu. Je to rozkošné, když se někdo cítí silen, pokud jsou dítky v mladém věku, vždyť tu je tolik práce na ně.

Já se o ně starám; ale nikdo nemůže ocenit, jaké úsilí mne to stojí. Jaký rozdíl je zde mezi jejich životní silou a mojí slabostí, kterou trpím! Když jejich hluk byl už nesnesitelný, navrhla jsem jim, že jim budu číst; ovšem že nadělají desetkrát tolik lomozu z radosti a pak se o mne opírají, zabořují své lokte v můj klín, až jsem celá vysílena.

Když jsem seděla s touto drobnou skupinkou, Arnošt otevřel dveře, nakoukl dovnitř vážně a beze slova a okamžitě zmizel. Cítila jsem se nevolná a otázala jsem se ho dnes večer, proč tam tak nahlédl? Byla jsem snad příliš shovívavá k dětem anebo co? Objal mne a pravil:

„Má milovaná ženo, proč se trápíš takovými nápady. Mé srdce toužilo po tobě vtom okamžiku, asi tak, jako když jsem tě spatřil obklopenou

tvoji malou nedělní školou před léty, a tázal jsem se sama sebe, proč Bůh mi dal takovou ženu a mým dětem takovou matku.“

Ach, jak jsem ráda, že mohu toto zapsat! Budu číst toto, když vědomí nedostatečnosti mne přemáhá, zatím co se táži Boha, proč mi dal tak trpělivého, snášenlivého manžela.

Dne 1. dubna.

Byl to smutný den pro náš sbor. Náš drahý dr. Cabot odešel do věčného domova a zanechal nás jako ovce bez pastýře.

Jeho skon přišel na konec náhle a nalezl náš všechny nepřipravené. Ale mé slzy zármutku jsou smíšeny se slzami radosti. Jeho srdce bylo dlouho v nebesích, a on byl hotov jít v tom okamžiku, kdy byl volán; nikdy nebyla duše tak neustále a radostně ve výšinách jako jeho.

Ubohá pí. Cabotová! Je ponechána v opuštěnosti, neboť její děti mají své domácnosti daleko odtud. Ale ona snáší tento zármutek jako ten, kdo se už dávno cítil jako poutník a podruh na zemi. Jak to je podivné, že my vůbec zapomínáme, že my všichni jsme poutníci zde a podruzi.

Dne 16. dubna.

Smutné putování netrvalo dlouho. Drahá pí. Cabotová byla dnes uložena po boku svého milovaného manžela; a jak je to rozkošné, pomyslíme-li si, že nejsou rozděleni smrtí, ale spojeni skrze ni ve věčnou a plnou jednotu.

Nikdy jsem neviděla manželů něžněji k sobě Inoucích, a to, hle, je krásným ukončením jejich dlouhého a šťastného manželství. Je mi nesnadné, abych neprosila, by Bůh mi dal následovat co nejdříve mého drahého muže, odvolá-li ho dříve. O tom však rozhodovat není mou věcí.

Jak budu pohřešovat tyto drahé přátele, kteří od mého mládí byli mi podporou! Téměř ve všech svých zklamáních a zármutcích života těšila jsem se jejich křesťanské účasti, zvláště v každodenní vysilující úzkosti, již mám o svého miláčka Unu, neboť i oni pozorovali ji po léta jako něžnou květinku a viděli ji vadnout a umírat. Jen ti, kteří trpěli tak, mohou ocenit bolest srdce, nehledě na to, že jsem tak veselá navenek, kterou stále procházím.

Ale co pak! Nepřednášela jsem snad desítitisíckrát tyto své prosby, aby dle slov Leightonových má vůle se sjednotila s vůlí Boží?

A nebude On jednat se mnou dle mých slov? Právě když jsem psala tato slova, můj kanár vypukl v tak radostný zpěv, že jsem se jala též zpívat. Něco se zdá nasvědčovat tomu, že tento zajatec zpívá ve své kleci proto, poněvadž nikdy nepoznal svobody a nemůže litovat ztracené svobody. Tak duše mého dílka, omezená slabostí tělesnou, nepoznavši blaha plného zdraví, smí zpívat písně, jež oživují a obveselují. Ano; a má Una je zpívá! Co bychom činili bez její něžné, milé přítomnosti, jejíž křehkost probouzí naši nejněžnější lásku, a jejíž sladká tvář svítí i v nejtmaších koutech! Jsem jista, že to je velkým požehnáním pro hochy, mají-li sestru doma, která je útlá a počítá pro svou mdlobu na nejlepší stránky jejich mužnosti.

Čím je to dítě pro mne, nemohu ani říci. A přece, jestli zručný a laskavý vinař by skryl tuto jemnou rostlinku dříve, než by mrazy přišly, proč bych směla naříkat?

Vydává Reformace.cz

Hošťálkova 1C, Praha 6, 169 00

ISSN 2336-8349